

Vpl. Pyhäjärvi-lehti 50 vuotta

Vpl. Pyhäjärvi -lehti on ilmestynyt säännöllisesti kerran kuukaudessa vuodesta 1956 alkaen. Lehden alkuun saattaminen oli monien ponnistelujen takana. Niistä asioista ja lehden tähänastisista vaiheista kerromme tässä juhlanumerossa.

Asiakirjojen mukaan oman Pyhäjärvi-lehden perustaminen oli jo Vpl. Pyhän Säätiön perustamisesta v. 1948 lähtien säätiön hallinnon tavoitteena. Hallituksen puheenjohtaja Jalmari Pusa selvitti asiaa hallintoneuvoston kokouksessa v. 1952, tuoden esille lehden tekemiseen liittyviä asioita. Hän ehdotti lehden näytenumeron aikaansaamista. Hallitukselle annettiin valtuus näytenumeron tekemiseen ja tilausten hankkimiseen. Säätiön hallitus kokoontui vielä samana päivänä ja päätti ryhtyä toimenpiteisiin lehden näytenumeron perustamiseen. Hallintoneuvosto käsittelee lehtiasiaa vielä saman vuoden syysyllä pitämässään kokouksessa, jossa tote-
tosi, ettei ole mahdollisuutta lehden perustamiseen, vaan asia saa raueta.

näin oli lehti saatu alkuun. Lehden toimittamisen avuksi perustettiin toimintoneuvosto, mihin kutsuttiin maisteri Impi Wiika, kansanedustaja Nestori Kaasalainen, maisteri Reino O. Kukko, maanvilji Matti Hinkkanen, maanvilji Erkki Lindroos ja säätiön asiamies Vilho Toiviainen sekä hallituksen puheenjohtaja kapteeni Jalmari Pusa. Lehden levikki oli ensimmäisenä vuotena 782 kpl ja nousi seuraavana vuonna jo 1342 kappaleeseen. Levikkiäärä kasvoi tasaisesti nousten 70-luvulla jo noin kahteen tuhanteen, ollen nyt 1700–1800 kappaleen vuosittaisuuksessa.

Lehti on siis nyt ilmestynyt viidenkymmenen vuoden

Lehtiasia nousee uudelleen esille Matti Hinkkasen aloitteesta Hallintoneuvoston kokouksessa keväällä v. 1955 ja päätettiin tällöin julkaista lehden näyttenumero niin, että se olisi jo kesällä pidettävissä Pyhäjärvi-juhliissa saatavana. Tarkoitukseen osoitettiin 15 000 markan määräraha ja käytännön toimenpiteet jätettiin hallituksen huoleksi.

Hallitus käsitteli nopeasti asian ja päätti, että lehden nimi on Vpl. Pyhäjärvi. Kustantajana on Pyhän-Säätiö, vastaajana toimittajana Jalmari Pusa. Lehden sisällöstä tulee huolehtimaan neuvotelukunta, johon kuuluvat Jalmari Pusa, Impi Wiika ja Matti Hinkkanen. Lehden näytenumeroa tilaattiin 1000 kpl ja myöhemmin syyskuuden aikana valmistutettiin vielä lisää kaksi lehden näytenumeroa. Näytenumeron kautta lehti sai hyvän vastaanoton.

Vuoden 1956 alusta lukien lehti alkoi ilmestyä säännöllisesti kerran kuukaudessa ja

näin oli lehti saatu alkuun. Lehden toimittamisen avuksi perustettiin toimintusneuvosto, mihin kutsuttiin maisteri Impi Wiika, kansanedustaja Nestori Kaasalainen, maisteri Reino O. Kukko, maanvilj. Matti Hinkkanen, maanvilj. Erkki Lindroos ja säätöin asiamies Vilho Toivainen sekä hallituksen puheenjohtaja kapteeni Jalmari Pusa. Lehden levikki oli ensimmäisenä vuonna 782 kpl ja nousi seuraavana vuonna jo 1342 kappaleeseen. Levikkimäärä kasvoi tasaisesti nouden 70-luvulla jo noin kahteen tuhanteen, ollen nyt 1700–1800 kappaleen vuosittaisuuksissa.

Lehti on siis nyt ilmestynyt viidenkymmenen vuoden ajan kerran kuukaudessa, poikkeuksena kuitenkin maaliskuun 1956, jolloin koko maassa oli yleislakko. Lehden painopaikkana oli aluksi Tyrvään Kirjapaino Oy. Vammalassa. Vuodesta 1975 lehdessä sivunvalmistus on tapahtunut Tyrvään Sanomat Oy:ssä ja painopaikkana on

[illegible]

paljon lukijoitam-
me, josta suurkiitos kirjoitta-
jille ja avustajillemme. Leh-
dellä on ollut tähän saakka
neljä päätoimittajaa. Ensim-
mäinen oli kapteeni Jalmari
Pusa lehden aloittamisesta

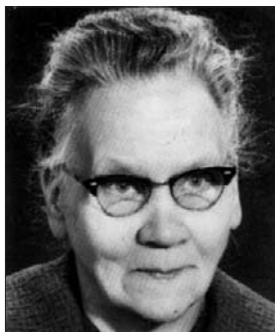
Reino Äikiä, Salme Rintala ja Erkki Pärssinen yhdessä Idea-mainoksen kanssa. Aineistoa lehden tekemiseen saadaan edelleen

ollut Satakunnan
Painotalo Oy Kokemäellä.
Lehteä kokoavat ja taittavat

Vpl. Pyhäjärvi -lehden neuvottelukunta vuonna 1955.

Jalmari Pusa.

Impi Wiika.

Matti Hinkkanen.

vuoden 1957 maaliskuuhun asti, jolloin tilalle valittiin kirjailija Martti Tenkanen. Vuoden 1963 alusta lukien lehden vastaavaksi päätoimittajaksi tuli maanvilj. Kauko Hämäläinen vuodesta 1984 loppuun asti. Lehti on siitä lähtien ilmestynyt toimituskunnan vastuulla. Päätoimittajaa haettiin lehdeksi, mutta ilman tulosta. Painovapauslain tarkoitukseksi päätoimittajaksi suostui 1989 Erkki Pärssinen. Vastaavien toimittajien lähempi esittely seuraavalla sivulla.

Lehti on nämä kuluneet vuosikymmenet ollut kotiseutunsa menettäjien pyhäjärveläisten ja heidän jälkipolvien sekä ystäviensä yhdysseitään, kertoen entisestä kotiseudusta, ihmisistä ja olemisesta nykypäivänä. Se on ollut mukana juhlissa, iloissa ja suruissa – työ jatkuu.

Menestystä tuleville vuosikymmenille toivoen
ERKKI PÄRSSINEN

23.1.2006

Vpl. Pyhäjärvi -lehti 50 vuotta

Hyvä juhlalehtemme lukija. Kädessäsi oleva Vpl. Pyhäjärvi -lehti on ilmestynyt säännöllisesti vuodesta 1956 alkaen. Lehtemme luojana pidetään kapt. Jalmari Pusaa, joka valittiin lehtemme ensimmäiseksi päätoimittajaksi. Hän esitti Pyhän-Säätiön hallintoneuvostolle jo keväällä 1952 suunnitelman omasta lehdestämme. Unelma ei vielä silloin toteutunut. Tällöin myönnettiin kyllä Säätiölle valtuudet näytenumeron painamiseksi, mutta määrärahaa ei kuitenkaan osoitettu! Vasta v. 1955 voitiin Keikyän Vpl. Pyhäjärvi - juhlassa jakaa ensimmäistä 1000 kappaleen näytenumeroa. Lehdellämme oli jo silloin "tilaus" Pyhäjärveläisten keskuudessa välittää uutisia aikana, jolloin nykyisestä hyvinvoinnista ja tiedonkulusta tuskin kukaan saattoi edes uneksia. Lehden tilaajia oli ensimmäisenä vuonna jo 782 ja parhaimmillaan on yletty noin 2000 vuosittaiseen tilaukseen.

Mitkä ovat oman lehtemme vahvuudet? Toimitusneuvosto on alusta alkaen asiantuntevasti ohjannut lehden sisältöä. Se nimesi aikoinaan lehden asiamiehet, jotka ovat toimineet ahkerasti lehden levikin edistämiseksi. Vastaavat toimittajat ovat paneutuneet tehtäväänsä ponneksella, vieden kukin omalla panoksellaan "Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja" asiaa eteenpäin. Vakituksia avustajia on runsaasti ja heidän erilaiset kirjoituksensa ovat rikastuttaneet lehteämme. Lukijoiden uutisvinkit ja palaute ovat myös tärkeitä. Vuosittaiset Vpl. Pyhäjärvi - juhlat aktivoivat ko. paikkakunnan Karjalaseurojen toimintaa. Suuri merkitys on hyvillä yhteistyökumppaneilla, jotka samalla kartuttavat ilmoitustuloja. Karjalan Liiton järjestämät seminaarit ovat antaneet virikkeitä toimittajillemme uudistaa lehtemme sisältöä. Tietotekniikka nopeuttaa tekstin ja kuvien siirtoa. Värikuvat, vaikkakin vähän kalliimpina, ovat tulleet jäädäkseen. Vammalan Kirjapaino Oy ja vuodesta 1975 alkaen Tyrvään Sanomat Oy ovat vastanneet sivunvalmistuksesta. Lehti painetaan Kokemäellä. Yhteistyö on ollut luontevaa ja sujunut hyvin. Postitus on aiheuttanut joillekin tilaajille pientä mielipahaa, mutta muutosten jälkeen se toimii nyt entistä paremmin.

Vuosien aikana lehtemme on saavuttanut arvostetun aseman lukijoiden keskuudessa. Sitä odotetaan niin Suomessa kuin ulkomailla. Usein se luetaan yhtä kyytiä alusta loppuun. Karjalan matkailu ja sukuseuratoiminta on lisännyt tilaajia ja tuonut myös uusia ystäviä. Tavoitteena on edelleen kehittää lehteämme vastaamaan erilaisten lukijoiden toiveita. Parhaat kiitokset kaikille lehtemme hyväksi ahertaneille henkilöille, erityisesti lehtemme tarmokkaalle toimituskunnalle, joka on pitkään jaksanut uurrastaa yhteiseksi parhaaksi. Samalla haluan toivottaa kaikille tilaajille ja lukijoille sekä yhteistyökumppaneille menestystä vuodelle 2006.

YRJÖ S. KAASALAINEN

Vpl. Pyhäjärvi -lehden päätoimittajat vuosien saatossa

Jalmari Pusa

s. 18. 8. 1896 Pyhäjärvellä
k. 27. 9. 1957 Turun Läänsairaala

Lehden perustajana ja ensimmäisenä päätoimittajana toimi kapteeni Jalmari Pusa lehden perustamisesta 1956 vuoteen 1957 maaliskuuhun asti. Vakava sairaus pakotti hänet silloin luopumaan tehtävästä. Hän oli Vpl. Pyhän-Säätiön perustajia ja sen hallituksen ensimmäinen puheenjohtaja. Siltä paikalta hän ajoi leh-

den perustamisasiaa tarmokkaasti. Vaikeuksista huolimatta hän sai ennen poismenoaan nähdä toiveensa toteutuvan. Jalmari Pusa oli loistava puhuja, innoittaja, karjalaisuuden puolustaja, joka valoi uskoa tulevaisuuteen ja oikeuden voittoon. Hän viitoitti tien Pyhäjärvi-lehdelle, jota on ollut hyvä kulkea.

Martti Tenkanen

s. 15. 11. 1911 Pyhäjärvellä
k. 28. 6. 1971 Harjavallassa

Kirjailija Martti Tenkanen tuli lehden päätoimittajaksi 17. 3. 1957. Hän otti työn innostuneesti vastaan. Hän kierteli alueen karjalaseuroissa, kertoi lehdestä, jakoi näytekapaleita, otti tilauksia vastaan ja pyysi kirjoituksia lehteen. Lehden tilaukskan- ta lähti voimakkaaseen nousuun ja lehti tuli hänen kauttaan ikään kuin

lähemmäksi ihmisiä. Martti Tenkanen päätoimittajakausi kesti lähes kuusi vuotta. Voimakkaana persoonana hän joutui ristiriitaan lähinnä uskonnollisten näkemystensä takia, eräiden piirien kanssa. Hän katsoi parhaaksi erota tehtävästään Vpl. Pyhäjärvi -lehdessä. Hänen kirjallinen tuotantonsa jatkui vielä vuosien ajan.

Kauko Hämäläinen

s. 18. 5. 1908 Pyhäjärvellä
k. 3. 6. 1989 Kiikassa

Eva Hämäläinen o.s. Pärssinen

s. 4. 5. 1930 Pyhäjärvellä

Maanvilj. Kauko Hämäläinen valittiin lehden päätoimittajaksi vuoden 1963 alusta lukien. Hän hoiti tätä tehtävää tunnollisesti 22 vuoden ajan aina vuoden 1984 loppuun asti. Hänen rinnallaan vuosien ajan ol- tuena puolisonsa Anna Hämäläinen. Kauko Hämäläinen oli todellinen pyhäjärveläisyyden ja karjalai-

suuden ystävä. Hänen johdolla lehden asema vahvistui ja suuren luottamuksensa ansiosta lehti sai paljon uusia ystäviä ja avustajia. Vuonna 1975 hän sai rinnalleen Evarovun, joka paneutui tarmolla lehtemme tekoon. Maisteri Eva Hämäläinen kutsuttiin lehtemme toimitussihteeriksi vuoden 1976 aikana.

Yhdessä hän Kaukon kanssa kehitti lehteä eteenpäin pyrkimyksellä, että lehti kiinnostaisi yhä enemmän nuoria lukijoita. Ikääntymisen myötä Kauko tunsu voimiansa vähenevän ja yhdessä he pysyivät eroa v. 1984 lopussa lehden toimittamistyöstä; pitkä ja ansiokas työ oli päättynyt.

Toimituskunta vuodesta 1985 alkaen

Vuoden 1985 alusta lukien lehden tekeminen jäi Säätiön hallituksen ja toimituskunnan vastuulle. Säätiön hallitus nimesi lehdelle toimituskunnan, johon kuului Salme Rintala, Reino Äikiä ja Erkki Pärssinen. He ko- koavat aineistoa, kirjoittavat ja osallistuvat lehden taittoon kuukausittain. Näin lehti avustajiansa tukema- na voi edelleen ilmestyä ja tavoittaa entiset ja uudet lukijansa.

ERKKI PÄRSSINEN

Reino Äikiä, Salme Rintala ja Erkki Pärssinen 19. 1. 2006.

Noitermaan Osuuskassan perinteet katkesivat

TSOP:n Siuron konttori lopetettiin joulukuun 31. päivä 2005. Konttori oli jatkoa Vpl. Pyhäjärven Noitermaan osuuskassalle, jonka vaiheet ovat olleet moninaiset, ja jonka pitkä perinne nyt katkesi. Tämän kirjoituksen runkona on käytetty TSOP:n Siuron konttorissa säilynyttä, Mikko Matikaisen tekemää Siuron Osuuskassan 30-vuotistoimintakertomusta.

Perustaminen

Osuustoimintaliike tuli Suomeen 1900-luvun alussa ja sen tarkoituksena oli edistää jäsentensä toimeentuloa tai elinkeinon harjoittamista. Maamme ensimmäiset osuuskassat perustettiin 1902. Vpl. Pyhäjärvelle perustettiin Rotjanlahden osuuskassa 1906, Konnitsan osuuskassa 1909 ja 1924–25 perustettiin Pyhäjärven, Noitermaan, Saaprun ja Yläjärven osuuskassat. Näin nämä osuustoimintat perustuvat rahalaitokset tulivat tutuksi eri puolilla pitäjää. Suurin rahalaitos Pyhäjärvellä oli 1900 perustettu Pyhäjärven Vpl. Säästöpankki.

Noitermaan osuuskassan perustava kokous pidettiin Matti Matikaisen talossa 5. päivä syyskuuta 1924. Perustavan kokouksen puheenjohtajana oli rajaseutuneuvos Olli Elsinen ja sihteerinä osuuskassan puheenjohtaja Adolf Pitkanen. Perustajajäseniksi liittyi 21 henkilöä. Ensimmäisessä hallituksessa oli puheenjohtajana sahanomistaja Tuomas Sipponen ja varapuheenjohtajana Pekka Pulakka, muut hallituksen jäsenet olivat Mikko Hatakka, Heikki Turunen ja Yrjö Inkinen. Varajäsenet olivat Matti Matikainen, Heikki Pulakka ja August Lemander. Kirjanpitäjäksi valittiin Yrjö Inkinen.

Toiminta Noitermaassa

Maanviljelijä Yrjö Inkinen oli kassanhoitajana ensimmäiset kolme vuotta ja hänen

Siuron Osuuskassan hallitus v. 1957. Edessä Mikko Matikainen, Erkki Lindroos ja Väinö Honkala. Takana Aarne Puranen, Evert Karttunen ja Pekka Pulakka.

jälkeensä, asianmukaiset kurssit käytyään, tuli kassanhoitajaksi Mikko Matikainen, joka oli tehtävässä eläkeikänsä asti. Kassa toimi aluksi vuokratiloissa, mutta monien kokousten jälkeen päätettiin rakentaa oma talo. Tontti ostettiin Tuomas Sipposelta, hirret ajettiin talkoilla ja sahattiin Sipposen sahalla. Talo nousi ripeästi, sillä urakoitsijat Matti ja Heikki Leppänen aloittivat rakennustyöt 3. 5. 1932 ja 5. 9. 1932 työ otettiin vastaan ja pidettiin ensimmäinen kokous omassa talossa.

Oman talon saanti vahvisti huomattavasti kassan toimintaa, ja se oli hyvin menestyksellistä talvisotaan asti. Kassan merkityksestä Noitermaan seudulle Pekka Pulakka on kirjoittanut Osuustoiminta-lehdessä (1963) seuraavasti: "Kassasta muodostui todellinen kyläpankki. Sen varoilla raivattiin kymmeniä hehtaareja uutta peltoa, ostettiin koneita ja kotieläimiä, rakennettiin uusia rakennuksia ja korjattiin vanhoja. Kassa on aina ojentanut auttavan käntensä apua tarvitsevalle".

Osuuskassan vaellusvuodet

Talvisodan alkuvaiheessa kassan jäsenet ja kassa jouduivat Alavudelle. Siellä hoidettiin kassaa siihen asti, kunnes kirjat ja tilit oli siirrettävä Osuuskassojen Keskus Oy:ssä toimivalle siirtokassojen selvitystoimistolle. Kassakaappia ei myyty, ja se oli onneksi, sillä jatkosodan alkupuolella päästiin takaisin kotiseudulle, ja kassa saattoi jatkaa toimintaansa, kun riittävä määrä kassan johtomiehiä oli paikkakunnalla. Kassakaappikin pääsi paikoilleen, sillä samalla kulmalla olleet kassatalo, saha ja koulu olivat säilyneet, vaikka vihollinen oli peräytyessään polttanut yli puolet kylän rakennuksista. Marraskuussa 1942 pidettiin osuuskassan yleinen kokous omassa talossa. Mikko Matikainen oli ikänsä puolesta vapaa rintamapalveluksesta ja toimistoapulaisena oli jälleen, kuten ennen talvisotaakin Tyne Sipponen. Tuossa lyhyeksi jääneessä kotiseudun jälleerakennusvaiheessa tutun rahalaitoksen apua erikoisesti tarvittiin.

Toisen evakkovaiheen alkaessa kesäkuussa 1944 kassa kulki ensin Multialle, jossa se oli Tyne Sipposen hoidossa. Kun hän sai kassanhoitajan viran Pukkilasta, siirtyi Noitermaan osuuskassa Vilpulaan, jossa Mikko Matikainen perheineen silloin asui. Tässä vaiheessa selvisi, että noitermaalaisten sijoitus-kunnaksi tulee Suomi, ja niin kassa kuin sen hoitajakin perheineen muuttivat vuodenvaihteessa 1945–46 Nokian Siuroon. Vuokra-asunto järjestyi Siuron kirkon vieressä olevasta Alhoniemen talosta.

Noitermaan osuuskassasta Siuron osuuskassaksi

Sotien jälkeen siirtokassojen toivottiin liittyvän niihin paikallisiin osuuskassoihin, joiden alueelle aikaisempi asiaskaspiiri sijoittui. Niinpä Pyhäjärven osuuskassa, johon Konnitsan ja Saaprun osuuskassat olivat jo sota-aikana yhdistyneet, liitettiin v. 1948 Kiikan osuuskassaan. Rotjanlahden osuuskassa, johon Yläjärven osuuskassa oli

sodan aikana yhdistynyt, liitettiin 1949 Huittisten osuuskasaan.

Siuron välittömään läheisyyteen, Kuloveden pohjoispuolisen Suoniemen alueelle, sijoitettiin Noitermaan kylän asukkaat sekä osa Kiimajärven ja Alakylän asukkaista. Muutamia perheitä sijoitettiin Kuloveden eteläpuolelle Suoniemelle. Kun nämä pyhäjärveläisperheet muuttivat paikkakunnalle keväällä 1946, oli täällä Noitermaan osuuskassa heitä jo ikään kuin vastaanottamassa. Noitermaan koulupiiri, jonka vaikutusalueita osuuskassa oli, joutui kuitenkin sijoitusvaiheessa eri paikkakunnille, ja samoin eräät aiemmin kassan toiminnassa aktiivisesti mukana olleet henkilöt, kuten Yrjö Inkinen ja Paavo Pelkonen. Kassan ensimmäinen yleinen kokous pidettiin Siurrossa 10. 4. 1946.

Kassalla oli onnea, sillä Siuron alueella ei ollut vanhastaan osuuskassaa, muita rahalaitoksia kylläkin. Noitermaan osuuskassa halusi ja pystyi näin jatkamaan itseänsä toimintaa. Niinpä asuttamisen monimuotoisen rahaliikkeen kulki kätevästi vanhastaan tutun rahalaitoksen kautta.

5. lokakuuta 1949 muutettiin Osuuskassojen Keskusliiton kehoituksesta Noitermaan osuuskassan nimi Siuron osuuskassaksi. Osittain nimenmuutoksen seurauksena ja kassan tultua Siuron seudulla tunnetuksi, sen asiakaskunta lisäytyi ja toiminta laajeni, sillä paikalliset asukkaat alkoivat myös siinä asioida. Niihin aikoihin Siuron osuuskassa perusti sivukonttoreita, ensin Hämeenkyrön Herttualaan ja myöhemmin Suoniemen Vahalahteen ja Suoniemen puoleiseen Siuroon.

Lokakuussa 1950 Siuron osuuskassalle hyväksyttiin ns. hallintoneuvoston säännöt ja valittiin nelivuotiskaudeksi hallintoneuvosto, johon tuli 12 jäsentä. 1954 hallintoneuvoston kuului Erkki Lindroos pj., Tuomas Rastas v.pj., Väinö Honkala, Armas

Puranen, Arvi Iso-Pahkala, Antti Naskali, Tauno Heikkonen, Heikki Ap. Matikainen, Johannes Niukkanen, Tobias Naskali, Yrjö Hietanen ja Pentti Peitsamo. Samana vuonna kassan hallitukseen kuuluivat Pekka Pulakka pj., Evert Karttunen, Martti Matikainen, Aarne Puranen sekä toimitusjohtaja Mikko Matikainen.

Toukokuussa 1950 osuuskassa osti Siuron keskustasta Pajusen matkustajakodin ja remontoi sen toimitilakseen. Mikko Matikainen jäi eläkkeelle 1963 ja saman vuoden heinäkuussa tuli hänen seuraajakseen Veikko Saukko. Osuuskassojen yleisen nimenmuutoksen yhteydessä 1970 Siuron osuuskassa muuttui Siuron osuuskassaksi. Samana vuonna valmistui keskeiselle paikalle Siuroon osuuskassan rakennuttama uusi, ajanmukainen asuin- ja liiketalo, jossa pankilla olivat nyt asianmukaiset toimitilat.

Loppuvaiheet

Vuosi 1991 oli merkittävä Siuron osuuskassan vaiheissa, sillä silloin pitkään itseenäisenä ollut rahalaitos tuli osaksi Tampereen Seudun Osuuskassaa (TSOP). Samana vuonna toimitusjohtaja Veikko Saukko jäi eläkkeelle. Siuron osuuskassa, jonka alkukoti oli Vpl. Pyhäjärven Noitermaassa, ovat näin siis olleet pitkät perinteet. TSOP:n Siuron konttorina se palveli vielä 14 vuotta Siuron taajaman ja sen laajan ympäristön asukkaita, ja oli noin 20 vuotta seutukunnan ainoa rahalaitos. Syksyllä 2005 TSOP:n hallitus päätti lopettaa alueensa eräitä konttoreita, niiden mukana Siuron konttori. Viime vuodenvaihteesta lähtien on asiointi tutussa pankissa päättynyt, ja paikkakunnalla ollaan tapahuneesta erittäin pettynyt. Seudun pyhäjärveläisjuorisilta katkesi samalla pitkään jatkunut side menneeseen.

ANNA-LIISA HEIKKILÄ

Pyhäjärveläisten joulujuhla Lemillä

Etelä-Karjalan Vpl Pyhäjärvi-kerhon pikkujoulua juhlittiin joulukuun 11 päivänä taas kertaalleen Lemmisen seurakuntatalolla. Paikkahan sijainniltaan on vain 20 km:n päässä Lappeenrannasta ja paikka on kaikin puolin hieno paikka.

Niin sinne meitä oli tullut yli 20 henkeä viettämään joulusta juhlaamme. Uroksen Esteri oli loihittanut pöydät täyteen herkuja, josta löytyi varmasti jokaisen suuhun sopivaa. Vanhasen Or-

vokki "taikoi" eteemme pöydän, joka oli täynnään arpavoittoja. Siitä riitti voittoja jokaiselle, onnettaren suosikeille jopa useita voittoja.

Ohjelmaa oli monipuolista ja sitä esittivät kerhomme muut jäsenet joululaulujen välissä. Seurakunnan kirkkoherra Lauri Vaalgamaa piti oman puheensa, laulua säesti kanttori Marko Kuparinen. Siinä pöydissä "haasteissa" kyseltiin olisiko kiinnostusta matkasta sinne

Pyhäjärvelle. Kiinnostusta oli jotenka aiomme loppukesästä tehdä matkan sinne. Palaamme asiaan tuonnempana, mutta jos matka jo nyt kiinnostaa ota yhteyttä Uroksen Esteriin puh. 0440804726. Myös pukki muisti meitä jokaista. Näin reilut kolme tuntia kului rattoisasti seurustellen.

Hyvää ja rauhallista vuotta 2006.

RAIMO FEDERLEY

Muistelmia lapsuuteni joulusta

Aattoamu alkoi hyvin tunnelmallisesti. Suuren lumihiutaleiden leijaillessa maahan äiti kävi navetassa hoitamassa elukat. Minä ja veljeni riensimme metsään kuusen hakuun. Maanomistajan luvalla saimme itse valita kuusen, jonka sitten lumihangassa tarpoen ja vesikelkkaa vetäen saimme kuusen pihaan väsyneinä mutta onnellisina.

Koska meillä ei ollut kuusenjalkaa laitomme sen puujalkaralle, jonka keskele oli tehty pieni reikä. Sitten koristelimme kuusen vanhemman veljen maalaamilla hopeakävyillä.

Meillä oli iso vaatekirstu, jonka isäni oli tuonut Amerikasta, oltuaan siellä viisitoista vuotta. Sieltä alimmasta laatikosta löytyi kreppipaperista tehdyt tonttulakrit ja pukinnaamari, sekä iso tähti joulukuusen latvaan. Kun lahjojen jako lähestyi hävisi aina ihmeellisellä tavalla tavalla siksi aikaa kun joulupukki jakoi lahjat. Aikanaan sekin selvisi kun eteisestä löytyi pukin naamari ja nurin käännetty isän nattu ja huopatöppöset.

Lahjat olivat enimmäkseen äidin ompelamia. Lisäksi saimme joka joulupäivä peripussin, josta löytyi suu-

hun pantavaa yleensä omena ja joku karkki. Täti, joka usein vieraili meillä jouluna toi puolestaan kaupasta hankittuja lahjoja meille lapsille.

Talomme toisessa päässä asuva Valkeapään pariskunta tuli myös kanssamme aattoon viettämään. Isä sai lahjansa yöllä kun tuli yövaruustia. Joka toinen jouluaatto hän oli mukana kanssamme. Meillä oli kodikas joulu vanhempien ja sisarusten kanssa.

Näitä kalliita muistoja kerailen mielelläni joka jouluna.

HELMİ HUKKANEN o.s. Sirkä Punkaharjulta.

Rakkaamme

Heino KAASALAINEN

* 14. 8. 1934 Vpl. Pyhäjärvi Vernitsa
† 28. 11. 2005 TAYS

Syvästi kaivaten

Eila

Jari ja Kristiina
Jarmo, Sirpa, Samuli ja Susanna
Pentti ja Ritva
Hanna, Jouni ja Marko perheineen
Outi
Eila ja Raimo
Esti perheineen
Mika ja Hanna
muut sukulaiset ja ystävät

Hiljeni kätesi tarmokkaat
touhua päivät olivat vaan.
Ei lähtöäs todeksi uskoa vois
niin äkkiä lähdit sä luotamme pois.
Nyt saatamme Sinut kirkkomaahan
äidin viereen nukkumaan.

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakas puolisoni, äitimme,
mummunne ja isomummunne

Jenny HAKANEN

o.s. Savolainen, ent. Virtanen

* 5. 5. 1922 Vpl. Pyhäjärvellä
pääsi toivomaansa lepoon 12. 12. 2005
Kiittäen ja kaivaten

Arvo

Heljä perheineen
Pentti ja Maarit perheineen
Pekka ja Marjatta perheineen
Paavo ja Sirpa
Anja ja Jarmo perheineen
Kalevi ja Sirpa perheineen
Leea ja Ari perheineen
Ossi
Risto ja Merja perheineen
Seija ja Seppo perheineen
Liisa ja Jukka perheineen
Pertti ja Seija perheineen
sisar ja sisarusten lapset perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

Taivaan Isä päätti sen,
sydämen lyönnin viimeisen.
On kädet ahkerat rauenneet,
ja taivaan portit auenneet.
On mieli tyyni lähtijän
katsella rakkaitaan
luottaen Jumalaan.

Pitkä elämä on päättynyt
on aika jäähyväisten ja kyynelten.
On aika rakkaile muistoille
ja kiitokselle.

Arvo

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Lauri Juhana VISKARI

* 27. 4. 1920 Vpl. Pyhäjärvi
† 3. 1. 2006 Huittinen

Kaivaten

Riitta perheineen
Anne perheineen
sisar ja veljet perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

*Oi Herra, luoksein jää, jo ilta on
ja kadonnut on valo auringon.
Ken muu muu murheissani lohduttais,
kelt' turvan hädäsänsä sielu saisi.*

Siunaus toimitettu. Kiitämme osanotosta.

Hellä Orvokki TOMPERI

* 5. 2. 1918 Vpl. Pyhäjärvi
† 30. 11. 2005 Helsinki

Lämmöllä muistaen

Eila ja Elo Luoma perheineen
Rauni Tomperi perheineen

Päiväni rientää kohti loppuaan,
on ilo maallinen kuin varjo vaan.
Ei ole täällä mitään pysyvää,
vain sinä Herra, sinä luoksein jää.

Siunaus toimitettu.

Vpl. Pyhäjärvi. Seurakunta, jota parhaina voimani päivinä sain palvella seitsemän vuotta.

Oudosti sydämeni sykähti, kun juuri joulunpyhien alkessa sain ikään kuin lahjaksi kolme kappaletta "Vpl. Pyhäjärvi" nimistä lehteä. Onko semmoinenkin lehti syntynyt? Lehtiä seuranneessa kirjeessä julkaisun vastaava toimittaja, ystäväni Jalmar Pusa pyysi minulta kirjoitusta lehteen. Minutkin siis vielä lasketaan pyhäjärveläisten joukkoon kuuluvaksi! Minuaakin vielä heidän keskuudessaan muistetaan.

Pyydän tervehtiä kaikkia Vpl. Pyhäjärven seurakunnan jäseninä olleita ja toivottaa kirkon suuren Ylipäätös Jeesuksen Kristuksen runsaasti siunaamaa uutta vuotta 1956, johon juuri olemme siirtyneet. Eräessä mielessä olemme astuneet ikään kuin uuteen vuosisataa. Viime vuonna 1955 oli kansallamme erikoinen aihe muistella historiansa vaiheita aina tuhannen vuoden takaa nyky-päiviin asti. Saimmehan vietää järjestetyn kirkollisen elämän alkamisen 800-vuotisjuhlaa maassamme. Kiittäen tunnustaan kaiken täällä tapahtuneen aineellisen kehityksen – vaikkakin ns. luovutetun alueen menetystä valittaen – ymmärrämme varmaan myös suureksi Jumalan lahjaksi Kristuksen seurakunnan. Sen ulkonainen ilmenemismuoto on kristillinen kirkko.

Näin vuodenvaihteen aikoina luetaan kirjoissamme hallituksen antamana julistuksen neljästä kiitos-, katumus- ja rukouspäivästä, jotka taas tänäkin kalenterivuonna ovat juhlallisesti vietettävät. Sen on iäkäs, kunnioitettu presidenttimme allekirjoittanut.

Kirkonsanoma

Sem Wahl (1890–1978) ja vaimo Elsa, o.s. Gyllenbögell (1902–1982). Lapset vas. Seth (s. 1928), Isai (s. 1926), Johanna (s. 1925) ja Ragnhild (s. 1928). Wahl oli Pyhäjärven kappalaisena 1927–34 ja pyhäjärveläiset pitivät häntä "omana" pappinaan yhä poismuuton jälkeenkin. Hän vieraili puhujana pyhäjärveläisten juhlatilaisuuksissa aina viimeisiin elinvuosiansa saakka.

Tervehdys Vpl. Pyhäjärveläisille entiseltä sananpalvelijaltaan

Julistuksessa kehoitetaan kansalaisia niinä päivinä kokoontumaan temppelisiin rukouksessa kohtaamaan Herraa ja saamaan siitä hengellisiä arvoja, joita Jumalan sanasta on saatavissa. Vpl. Pyhäjärven kirkkoa ei enää ole muuten kuin rakkaana muistokuvana sydämessämme (ja ehkä valokuvina), mutta kaikkien pidämme omasta temppelintämme siitä kirkosta, jonka seurakunnan alueella elämme.

Samaan kehoittaa meitä menossa oleva kirkkovuosi, jonka Herran armosta saimme aloittaa ennen joulua ensimmäisenä adventtiusuntaina. Käykää hänen portteihinsa kiittäen, hänen esikartanohjansa ylistystä veisaten. Niin kuului kehoitus uuteen kirkkovuoteen

siirtyessämme. Esikartanosta – näkyväisestä kirkosta – voidaan helposti päästä myös Hengen temppeliin, jossa kirkastuu, miten paljon on kiitoksen syytä Herran edessä katkerista menetyksistä huolimatta.

Viimeksi viettämämme "Hoosianna-juhla" oli tavaltaan myös kansallinen juhlapäivä syystä, että suuri valtiomiehemme, tasavalan presidentti J.K. Paasikivi samana päivänä täytti 85 vuoden iän. Hän oli yli puoli vuosisataa huomattavissa tehtävissä suorittanut kansamme rahallista kehitystä ja hyvinvointia tarkoittavan päivätöns. Viime sotiamme seuranneitten vaikeiden vuosien aikana hän on johtanut isänmaamme niin taitavasti, että koko kansa tunnustaa hänen

suuret ansionsa. Hänestäkin sopii meidän Herraa kiittää. Mutta nyt askarruttaa kaikkia evakkotaipaleenkin kulkevia kansalaisia ajatus: "Ketnet saamme päämieheksi, joka Jumalan sallimuksesta johtaisi kansaamme oikealla tavalla?" Emme tahdo salata sitä, että toiveisimme yhä kiinteämmin kuuluu yhtenä asiana ns. luovutettujen alueiden Suomelle takaisin antaminen.

Kuten ennen kauniin Pyhäjärven rantamilla, samoin nyt eri seuduilla asuvina tarvitsemme sitä rohkaisua ja tavalista ravintoa, jota Jeesus Kristus tarjoaa meille syntiemme anteeksiantamuksessa ja sielujemme pelastuksessa. Etsikäämme sitä ravintoa Jumalan sanaa omaksuen ja sakramenttia nauttien. Pyhäjärveläisten aikanaan itselleen pyytämät ja valitsemat sananpalvelijat iloitsevat, jos saavat tietää kirkon palvelusten edelleen kelpaavan entisille seurakuntalaisilleen. Kaikki olemme täällä vaivassa. Vaeltaakamme myös kirkkouden toivossa!

SEM J. WAHL.

Oheinen kirkonsana on kirjoitettu ja julkaistu lehtemme tammikuun numerossa 1956. Alusta lähtien jokaisessa numerossa oman tärkeän ja luetun palstan on muodostanut kirkon sanapalsta. Kirkon sanaa ovat kirjoittanut pyhäjärveläiset toimitteet papit. Myöhemmin aikoina kirjoittajina ovat olleet tavalla tai toisella pyhäjärveläiset taustat omaavat henkilöt. Vuosien mittaan myöskin usein pyhäjärveläisten usuinseurakuntien papit ovat mielellään kirjoittaneet lehteemme. Kirkon sana tulee vastaisuudessaakin säilymään lehdeessämme.

Kuolleita

Lauri enon muistolle

Ajatuksissani yhdistän sukulaiset näkymättömällä nauhalli. Riippumatta välimästä tämä nauha on pitävä. Välimme oli erityisen vahva nauha, olithan kummieneni. Nyt tämä nauha lähti sinun päästäsi irti, jäi vain tyhjä, lohduton aukko. Tämän aukon täyttää ei tarvita, muistosi täyttää sen arvokkaasti.

Olin pienenä paljon

mummolassa, muistan kun aina ulkoka tullessasi kirjoitit oven päälle ilmaan Kati. Kerran metsästä tullessasi lihaksesi olivat ilmeisesti kiipeät kun kävit pöydälle pitkällesi ja käskit nostaa minut selkääsi tallomaan. Mummo kielsi sinua ottamasta paitaa pois, ettei lapsi säikähtäisi karvaista selkääsi. En tiedä oliko kolmen-neljän vuotias paljon säikkynyt. Olit oi-

kein hyvä narraamaan minua veljesi kanssa. Minut on nk. "pilalle" narrattu. Se narraaminen tuntui olevan tädän nuorten miesten lempiharrastus.

Vuodet kuluivat ja menit naimisiin vesiniittyiläisen naisen kanssa ja toit hänet Ripovuoren juuren kotitaloon. Yksi veljesi oli jo vuosia sitten perustanut oman perheen Lauhanmaahan ja oli

siellä valtion töissä. Yksi veljesi oli lähtenyt merivartiostoon. Kun ensimmäinen lapsesi syntyi, yksi veljesi lähti Kanadaan. Sisaresi lähti hänen perässään jonkin ajan kuluttua.

Minä olen kuullut sellaista, mitä varmaan muut sisaren ja veljen lapset eivät ole kuulleet. Nimittäin äijä ja mummo ja sinä ja tätini laulotte neliäänisesti. Osait

soittaa hyvin harmoniaa, mutta sitten vuosien kuluessa sanoit, että sormesi ovat niin työstä kangistuneet, ettei niillä paljon soitella.

Mummon ja äijän jälkeen tilanpito siirtyi vastuullenne. Tyttäret lensivät pois pe-
sasta ja jäitte kahden. Tätä jatkui muutaman vuoden ja sitten tekin muutitte kylään. Toinen tyttäresi miehineen alkoi hoitaa tilaa.

Näin kului joku vuosi, vaimosi kuoli ja jäit yksin. Kuullossi oli aika huono, joten kanssakäyminen kanssasi oli hiukan heikkoa. Kuitenkin aina muistit lähettää syntymä- ja joulukortit. Nytkin sain sinulta joulukortin. Se oli lämmittävä tervehdys. Olit vuosia yksin, lähtösi tuli silti yllätyksenä. Sinua kaivataan, minun on sinua ikävä.
KAIIJA

Kuolleita

Emäntä Jenny Hakasen muistolle

Kolmannella adventtiviikolla 12. 12. 2005 kuoli emäntä Jenny Hakanen, s. Savolainen, e. Virtanen, Vammalan Houhajärveltä. Hän oli syntynyt luovutetun Karjalan Pyhäjärvellä 5. 5. 1922. Perheen 13 lapsesta hän kuului nuorimpiin.

Lapsuuden ja nuoruuden ajan kirkkaat päivät pimensä talvisota, jonka aikana hän jo osallistui muonituslottana palvelukseen sotatoimialueella. Rauhan tultua seurasi evakkomatka ja jatkosodan jälkeen se toinen, joka merkitsi lapsuudenkodin ja kotiseudun lopullista menettämistä. Tie johti Tyrvään Sammaljoelle. Siellä Jenny Savolainen solmi avioliiton Tauno Virtasen kanssa, ja he osivat maatilakseen Houha-

järvellä oleva Suppulan kylmän tilan, joka silloin oli ilman rakennuksia ja johon he muuttivat kolmen lapsensa kanssa. Raivaamisen ja rakentamisen vuosina perhe

kasvoi kymmenlapsiseksi ja nuorimman ollessa kuukauden vanha, perheen isä kuoli 38-vuotiaana.

Jenny Virtanen jäi yksin huolehtimaan perheestään ja karjastaan, tilastaan ja toimeentulostaan sodanjälkeisellä vaikealla vuosikymmenellä, jolloin muutenkin kaikista oli pulaa. Myöhemmin hän solmi toisen avioliiton Arvo Hakasen kanssa, ja perheeseen oli lopulta syntynyt 14 lasta.

Evakkoteiden kodittomuuden koulussa Jenny Hakasesta oli tullut kodin rakentaja, joka tuli olemaan hänen elämäntyönsä. Väsymättömällä kärsivällisyydellä ja kaikenlaisissa vaikeuksissa säilyttämälläään karjalaisella valoisuudella Jen-

ny Hakanen hoiti perhetään, hoiti karjaa, osallistui tilan raivaamiseen ja viljelyyn, vaali kodin ja kukkaset ja teki työtä. Hänen perusäitiytensä piirteisiin kuului kiireettömyyden tuntu ja milloinkaan pettämätön valoisuus ja hyväntuulisuus. Kaikissa vaikeissakin olosuhteissa Jenny Hakanen aikaansai ja ylläpiti kodin, jonka olemassaolosta ei kukaan perheenjäsen koskaan ollut epätiетoinen ja jota kukaan heistä ei koskaan olisi halunnut vaihtaa toiseen. Viikosta viikkoon, kesällä ja talvella, olipa puutteen aika helpompi tai ankarampi, lauantain tultua piirakat oli leivottu, ja kaikkien mielestä äidin läheisyydessä elämä ja maailma oli järjestyksessä. Oli ko-

ti. Oli äiti. Oli turvallisuus.

Tasavallan Presidentti myönsi Jenny Hakaselle äitien kunniamitalin vuonna 1989. Lotta Svärd -muistomitali hänelle myönnettiin vuonna 1994.

Varsinkin eläkevuosinaan Jenny Hakanen oli aktiivisesti mukana Houhajärven kylän yhteisissä toiminnoissa, erityisesti myös seurakunnallisessa työssä, diakonian, yhteisvastuun ja lähetysten asiassa, joille hänen kotinsa oli aina avoinna.

Jenny Hakasta jäivät kiitollisuudella muistamaan nyt 74-jäseninen oma perhe sekä lukuisa sukulaisten ja ystävien joukko.

ROVASTI TIMO KÖKKÖ

Merkkipäiviä

75 vuotta täytti 8. 1. 2006 Kalevi Luukkanen Tampereella. Kalevin kotikylä Konnitsa.

Risto Väyrynen 50-vuotta

Lämpimät onnittelut 14. 1. johdosta täältä kesäisestä Fuengirolasta. Olet saavuttanut miehen iän ja se on puolet elämästäsi. Nyt alkaa askel hidastua sekä elämän arvot muuttua. Luoja on antanut Sinulle syntymälahjaksi herrasmiehen taidot. Olen ylpeä, että saan olla tätiäsi.

Onnea!

T. Tätisi Iiris Espanjasta sekä serkkusi Minna.

Väitöksiä

Maatalous-metsätieteiden lisensiaatti, hallintotieteiden maisteri **Katri Jakosuo** on valmistunut tutkintajaoikonomian alaan kuuluvaa väitös "Asiakas - ja henkilöstötyytyväisyyden väliset yhteydet - Tapaustutkimus Suomen Postissa" tarkastettiin 12. 12. 2005 Helsingin yliopistossa. Vastaväittäjänä toimi professori, tutkimusjohtaja Raija Järvinen Kulltataututkimuskeskuksesta. Katrin vanhemmat ovat Olavi Jakosuo ja Vaula o.s. Vuohelainen. Isovanhemmat ovat Johannes ja Anna-Lyydia Vuohelainen Vpl. Pyhäjärven Kahveinitan kylästä.

Valmistuneita

Taneli Laamanen on valmistunut filosofian maisteriksi Turun yliopiston kemian laitoksesta. Tanelin vanhemmat ovat Jukka ja Ritva Laamanen ja Jukan vanhemmat ovat Tapani ja Tuulikki Laamanen.

Merkkipäiviä

Riiskan poika Aarre Kuusivuo

80 v. Vpl. Pyhäjärven Riiskan kylästä Vammalaan ja Luhdankadulle päättynyt teknikko Aarre Kuusivuo saavuttaa kunnioitettavan 80-vuoden iän 22.2.2006.

Aarren täyttäessä 50-vuotta 1976 äiti Helmi Kuusivuo muisteli poikansa Aarnen elämäntaivalta seuraavasti: "E n tänään sitä todeksi uskoa voisi, mielestäni se oli kuin äsken vasta, kun sylissäni tuuditelin suloista lasta. E i tajuaamu sitä järkeni riitti, että puoli vuosisataa oisi siitä."

Vanhemmat "aarrettaan" hoivaili, isovanhemmatkin poikaa hemmotteli. Poika oli jokaiselle kuin silmäterä, kun ei toista pientä lasta ollut sillä erää."

Kiertokoulua Aarre kävi ainakin kuutena talvena ja kansankoulua 4 vuotta. Sitten alkoikin maatalous - ja kalastuskausi ja kaikkia mui-

takin töitä mihin nuori poikanen osasi tarttua. Siellä Riiskan kylässä kuluiivat Aarnen lapsuus - ja nuoruusvuodet. Talvisota alkoi 1939. Alkoi myöskin evakkomatka suuntana Kauhava ja Alavus. Jatkosodan alussa oli edessä

odotettu paluu Karjalaan.

Jatkosotaan jatkuessa joutui sitten jo nuori Aarrekin mukaan ja hänet komennettiin RT-3 riveihin Valamoon vapaan Laatokan äärelle. Vuosi siviilissä ja sitten alkoi vasta varsinainen varusmiespalvelus vv. 1945-1946 Riihimäellä. Ajokortin hän sai hankituksi armeijan harmaissa 15.12. 1945 ja sen jälkeen onkin monenmoista rattia tullut käännettyä. 60-vuoden aikana. 1940-luvun lopussa työ oli raskasta kuorma-autolla ajoa häikäsuulla varustetuilla autoilla.

Evakkovaiheen jälkeen Aarren kotipaikaksi tuli Vammala. Hän toimi yli 8 vuotta Asevarikko 3:ssa autonkuljettaja-asentajana, kunnes Tampereen teknillinen koulu, Aarren oman ilmailuksen mukaan, "pilasi" hyvän työntekijän ja hän valmistui vuonna 1957 autoteknillisel-

tä luokalta teknikoksi.

Tämän jälkeen hän pienen väliajan jälkeen anoi ja pääsi Linnavuoren Valmet Oy:n työnjohtajaksi kokoonpano-osastolle. Työ jatkui täällä lähes kuusi vuotta (yrityksen nimi on nykyisin Sisu-Diesel). Sitten avautui mahdollisuus hakeutua työnjohtajaksi Vammaskosken tehtaalte. Vammassa Oy kehitti armeijan psv-moottoreiden ja kaluston huoltokorjausta. Työmatka lyheni. Työskentely erilaisten moottorien, kaivuriin ja tiehöylien parissa vei Aarren elämästä 25 vuotta..

Eläkkeelle Kuusivuo siirtyi 1986, palvelutuaan valtiota eri tehtävissä 30-vuotta.

Vapaa-ajan ongelmia ei ole ollut. Kalahulluus iski Aarreeseen jo 1970-luvulla. Varsinkin talviset pilkkimatkat ovat hänelle mieleen. Kautniissa omakotitalossa ja sen pihapiirissä riittäi aina työtä tekeväälle miehelle. Perhee-

seen kuuluu vaimo ja kaksi tytärtä ja heidän kolme jo liki aikuista lastenlasta.

Viime vuosina Aarre Kuusivuo on käynyt lukuisia kertoja Karjalassa ja Pyhäjärvellä. Tulkin avustuksella hän on päässyt keskusteluihin entisen kotitalon nykyisten asukkaiden kanssa.

Kukkojen sukueurassa Kuusivuo on toiminut varsin aktiivisesti vuosikauden. Jäädessään eläkkeelle pari vuotta sitten sukuseuran hallituksesta hän oli varapuheenjohtaja. Myöskin Vammalan Karjalaseurassa Aarre Kuusivuo on toiminut aktiivisesti.

Syntymäpäivänään Aarre poistuu kotiaan tuntemattomaan paikkaan, joten silloin ei häntä Luhdankadulla nähdä. Onnittelumme Aarre Kuusivuolle monessa mukana olleelle työn sankarille.

REINO ÄIKIÄ

Juhlaista aikaa Ahvon pariskunnalla

Ahvon pariskunnalla, Lahjalla ja Väinöllä oli 30. 12., vuoden vaihteeseen edellä aihetta viettää juhlahetkeä. Väinö Ahvo täytti sinä päivänä tasan 90 vuotta. Väinö on syntynyt Rääkkylässä ja hänen pitkäaikainen ja ansioikas työuransa on kokonaan Osuuskauppa-alalla, mistä hän on jäänyt eläkkeelle v. 1977. Hän on toiminut useiden osuuskauppojen vastaavana myymälänhoitajana. Ypäjälle he tulivat v. -57. Myös koko Ahvon suku on vanhaa osuuskauppaväkeä, Väinön veli, setä ja monet sukulaiset ovat suorittaneet elämäntyönsä Osuuskauppajärjestön korkeillakin johdopaikoilla.

Lahja Ahvo o.s. Kaasalainen täytti 7. 11. 80-vuotta. Hän on syntynyt Vpl. Pyhä-

Lahja 80 vuotta ja Väinö 90 vuotta. Syntymäpäiväjuhla ja 60 yhteistä vuotta.

järvellä, Kahvenitsan kylässä "Paavo-Heikin Lahja". Lahja ja Väinö ovat tavanneet toisensa sodan jälkeen Virtasal-

men Osuuskaupalla, minkä palveluksessa he silloin olivat. Heidän häääpäivästään tuli äskettäin kuluneeksi ta-

san 60-vuotta, joten juhlimiseen oli todella aihetta.

Ahvon pariskunta elää vielä voimakkaasti mukana pitäjän kulttuuririennöissä. Lahjan harrastuksiin kuuluu kansalaisopistopiireihin osallistuminen, musiikki, liikunta, voimistelu ja näytelmäharrastukset sekä kesäiset marja- ja sieniretket, kerhoto Lahja. Lausuntataide ja runot ovat hänelle kuitenkin se mieluisin harrastus. Monet juhlavieraat ovatkin saaneet kokea nautinnollisia hetkiä hänen esitystensä seurassa. Jo juhlapäivää seuraavana iltana uudenvuoden ilta-jumalapalveluksessa hän oli lausumassa Eino Leinon "Hymyilevän Apolon".

Väinö on ikäänsä nähden vielä varsin hyväkuntoinen

vaari. Hän pyöriilee ja ulkoilee Loimijoen vehreässä rantamaisemassa. Osallistuminen eläkeläisten ja sotaveteraanien toimintaan antaa mielekkyyttä ja sisältöä elämälle. Pitkäaikaisesta työstä Kanta-Hämeen Sotaveteraanien hengellisen toimikunnan jäsenenä hänelle luovutettiin juhlassa veteraanipiirin pöytäviiri.

Juhlaa vietettiin Ypäjän Kartanon koululla, jonne oli saapunut yli kaksisataa juhliavieraista. Saimme nauttia monipuolisesta ja runsaasta ohjelmasta ja maukkaista pöydän antimista.

Onnea ja Korkeimman siunausta edelleen toivottaen pariskunnalle ja heidän jälkipolvilleen.

ERKKI PÄRSSINEN

Pyhiinvaellusmatka Konevitsaan

Perjantaiamuna 16. syyskuuta 2005 klo viiden aikaan lähti Veikko Muurosen kuljettama Konevitsan luostarin pikkubussi Turusta kohti Konevitsaa. Aamukahvit oli sitä ennen juotu Eerikinkadulla Elsa ja Lauri Kaasalaisen luona ja auto lastattu täyteen avustustavaraa luostarin veljestölle talvea varten. Elsa Kaasalaisen lisäksi lähtijöinä oli Helvi Äikiä Huittisista ja Yrjö J. Kaasalainen Turusta. Helsingistä liittyi joukkoomme Maila Hallikas ja Maija Luukkanen. Viimeinen tulla oli Vaalimaalta kuljettajamme Veikon vaimo Anneli. Näin ryhmämme oli koossa. Kaikki olimme luostarin ystävinä kokeneita Konevitsan kävijöitä paitsi Maila, mutta hankin oli monivuotinen Konevitsa ry:n jäsen ja luostari oli hänelle tuttu yhdistyksen tiedotteista. Joukkomme vanhin Konevitsan kävijä oli Helvi, sillä hän oli ollut mukana Olavi Väliahon ja Heikki Hännisen matkalla 15.–17. 9. 1991. Matka oli ollut ensimmäinen suurempi ryhmämatka uudelleen käyttöön otettuun luostariin.

Ryhmä koostui tuolloin pääosin entisistä Konevitsassa asuneista ja heidän jälkeläisistään.

Hyvissä ajoin ennen laivamme lähtöaikaa klo 18.30 saavuimme Sortanlahteen. Veikon viedessä autoa pysäköintipaikalle kannoimme tavaramme laiturille, jonne kerääntyivät toisiakin luostariin menijöitä. Sää oli koleahko. Aina silloin tällöin ropsahti jostain pilvenreunalta sadepisaroita. Aurinkokin yritti tulla esiin. Ihailimme Laatokkaa ja upeita pilvimuodostelmia. Sateenkaariakin ilmestyi taivaalle laivan lähtiessä. Kohta aallonmurtajan jälkeen alkoi Konevitsa näkyä. Kirkkojen siniset kupolit ja kullatut ristit piirtyivät kauniisti iltataivasta vasten. Laiturilla oltiin meitä vastaanottamassa.

Majoituimme Punaisen hotellin kelloihin. Sähköä ei ollut, joten etsimme taskulampun, tuikut ja kynttilät esiin ja yritimme sopeutua saaren elämään. Kohta olikin meille varatun

Konevitsan luostarin pääkirkko 14. 9. 1991. Valokuva Reino Äikiä.

Konevitsan luostarin pääkirkko 2005. Valokuva Maija Luukkanen.

ilta-aterian aika. Mukaamme otimme pari Suomesta tullutta talkoolaista. Aterian nautimme veljestön trapesassa hiljaisuuden vallitessa, kuten luostarissa kuuluu. Aterian jälkeen pistäydymme kirkkoon, jonka matkamuistomyymälästä meitä odotettiin. Lukuista matkamuistoista ilahdutti erikoisesti Konevitsa-kvartetin uusi CD-levy. Zinaidakin odotti meitä kahvioonsa, mutta sähkön takia kahvi jäi

seuraavaan aamuun. Palatuimme hotellimme nukkumaan kahdessa kahdessa luostarin hiljaisuuteen.

Seuraavana aamuna lauantaina päivämme alkoi luostarin päiväjärjestyksen mukaan heräämisellä klo 7.00 kirkonkellojen soittoon. Puolituntia oli aikaa valmistautua aamukirkkoon ja tämän jälkeen klo 8.00 oli aamutee veljestön trapesassa luostarin vieraille varatussa pöydässä. Teen jälkeen oli

luostarin vällä kuuliaisuustehtävien jako, mutta meillä vieraila oli päivälle vapaa-muotoinen ohjelma.

Alkajaisiksi menimme tervehdimään Zinaidaa. Kahviossa oli lämmin tunnelma. Lampukassa ikonin edessä paloi tuli, Konevitsa-kvartetin kasetti soi, maljakoissa oli kauniit kukat, kahvi tuoksui ja Zinaidan ihanat kukkasien koristetut voileivät olivat valmiina. Täällä tunsin todella olevansa odotettu vieras. Tuliäisemme Zinaida otti ilolla vastaan. Helvin kutoimat villasukat löysivät vielä samana päivänä käyttäjäänsä.

Saarella kuljeskelimme pienryhmissä nauttien Konevitsan rauhasta. Päivä oli lämmin syyspäivä ja alkava ruska väritti luontoa. Päivän merkittäväksi tapahtumaksi muodostui käynti hevosella Hevoskivellä. Kiertoajelun piti olla ennen ruokailua, mutta olikin vasta ruokailun jälkeen, sillä Radar-hevonen oli saarella karkuteillä ja sen kiinni saaminen ei ollutkaan niin helppoa. Väillä ehdimme tehdä vaelluksen kunnostetulle Konevitsan skitille ja ihaila kaunista Laatokan rantaa.

Kirkonkellojen soitua klo 18.00 alkoi uudistetussa alakirkossa vigilia (iltapalvelus), jonka toimitamiseen osallistui luostarin oman veljestön lisäksi Pietarin papi-astoa ja kuoro. Hiljaisina ja hartaina seurasimme palvelusta. Tällaisen tunnelman voi kokea ainoastaan Konevitsassa. Vigilian jälkeen oli yhteinen illallinen.

Illallisen jälkeen näkyi kynttilöiden valo pitkään

keljojemme ikkunoista. Keskusteltavaa riitti päivän tapahtumista ja luostarissa käyneistä. Zinaidan kahvi olisi vasta aamulla kello yhdeksältä.

Sunnuntaiaamu valkeni aurinkoisena ja tuulisena. Laatokalta kuului vaahtopäisten aaltojen kohina. Aamukahvin jälkeen meillä oli aikaa kuljella saarella ja käydä kirkossa, sillä laivamme lähtöaika oli päivällisen jälkeen klo 13.00.

Kovin erilaiselta näyttää Konevitsan luostari nyt kuin 14 vuotta sitten. Silloin oli rapistuneita rakennuksia, rikkiänsä kattoja ja romua kaikkialla. Skititkin olivat silloin vielä armeijan hallussa. Matkailijat nukkuivat Valkoisessa hotellissa huoneissa, missä oli ainoana kalusteena vanhat rautasängyt. Ruokailu oli hotellin aulassa. Oppaana saarella oli arkkimandriitti Nazarij ja tulkkina Anu, josta sittemmin tuli Lintulan luostarin nunna.

Haikain mielin jätimme hyvästit luostarille ja jätimme kaipaamaan Konevitsan rauhaa. Saattajat toivottivat meidät tervetulleeksi seuraavana kesänä.

YRJÖ J. KAASALAINEN

Alla: Helvi Äikiä lähdeässä kiertoajelulle Konevitsan luostarisaarella 2005. Kuva Maija Luukkanen.

Karjalan poika Paavo Punkari

70 vuotta 14. 2. täyttävä metsäteknikko Paavo Punkari Huittisista on todella ollut monessa mukana. Hän on syntynyt Lahden pohjan kauppalassa Laatokan rannalla, jonne hänen vanhempansa muuttivat Kiukaisista Satakunnasta 1930-luvun alussa. Paavo ehti käydä Jaakkiman Vaarankylän kansakoulua yhden vuoden kunnes muutto Karjalasta Pohjanmaalle rintaman lähestyessä muiden jaakkimalaisten tavoin tuli eteen.

Isostakyröstä tuli kotipaik-

ka hänelle moniksi vuosiksi. Sieltä hän lähti Suupohjan maamieskouluun Kauhajoelle. Hän kävi myöskin kaksi kansankorkeakoulua toisen Orivedellä ja toisen Perniössä. Metsäteknikoksi Punkari valmistui v. 1965 Kotkan Puutalousopiston metsäosastolta.

Palveltuun ensin Enso-Gutzeitilla ja silloisella Keskusmetsäseura Tapiolla hän siirtyi lehtilalle. Hän toimi Kokemäellä ilmestyvän Lalli-lehden levikkipäällikkönä runsaan viiden vuoden ajan, jonka jälkeen hän siirtyi

Paavo Punkari.

Tampereella ilmestyvän Aamulehden palvelukseen runsaan kahden vuosikymmenen ajaksi. Tänä aikana hän toimi lehden myyntitarkastajana ja konttorinhoitajana asemapaikkanaan Huittinen.

Työnsä ohella on Paavo Punkari harrastanut monia asioita. Hän on ollut pitkät ajat kunnalliselämässä toimien mm. kahdeksan vuoden ajan puheenjohtajana Huittisten Seudun kansanterveys- ja kuntayhtymän hallituksessa, lautamiehenä Kokemäen kihlakunnassa

monet vuodet ja jäsenenä monissa kunnallisissa lautakunnissa.

Viime vuodet hän on toiminut Sotaveteraanien ja Sotilaspoikien hyväksi ollen tällä hetkellä molemmissa yhdistyksissä sihteerinä. Myös Lions-työ on tullut tutuksi runsaan kolmen vuosikymmenen ajalta. Viime vuosina hän on kirjoittanut ja valokuvannut harrastuksiinsa liittyviä tapahtumia moniin valtakunnallisiin ja paikallisiin perinne- ym. lehtiin.

Karjalassa syntyneenä –

vaikkakin pohjalaisista vanhemmista – on karjalaisuus ollut Paavo Punkarille varsin läheistä. Tällä hetkellä hän toimii mm. Huittisten Karjalaisten varapuheenjohtajana sekä Seinäjoella kotipaikkansa pitävän Jaakkima-Säätiön hallituksen varapuheenjohtajana.

Raudun Sirkiänsaareissa syntyneen puolisonsa Seijan Paavo Punkari löysi opiskelemaan Kotkassa. Onnittelemme työn ja toimen miehelle.

REINO ÄIKIÄ

Projektipäällikkö KM Outi Pohjolainen monessa mukana

Vpl. Pyhäjärvillehden lukijat saattavat kuullessaan pyhäjärveläisittäin tutulta kalskahtavan sukunimen televisiossa tai lehdistössä esittää kysymyksen: Onkohan hänen pyhäjärveläinen? Toimituksen tarkoituksena onkin kertoa nuoremman polven pyhäjärveläisistä, jotka ovat omalla alallaan päässeet näkyvästi eteenpäin. Outi Pohjolainen fysioterapeutti ja kasvatustieteen maisteri toimii tällä hetkellä Suomen Osteoporoosiliitossa projektipäällikkönä ja tässä yhteydessä on varsin monessa mukana aina ulkomaita myöten. Esitämmekin nyt Outille muutamia kysymyksiä.

Outi Pohjolainen kuka olet ja mikä on pyhäjärveläisyystaustasi?

Olen espoolainen, joka on ollut liikunnasta ja terveyden edistämisestä kiinnostunut niin kauan kuin muistan. Lapsena oma liikuntakärpänen pääsi puraisemaan vanhempien ja sisaren kanssa harrastaessa. Opiskelun myötä muiden ohjaus liikunnan maailmaan nousi työsarakseni. Isäni on vpl Pyhäjärvellä (Montrualla) syntynyt Topi Pohjolainen. Muutaman kerran olen ollut mukana sekä Pyhäjärvi-juhilla että Montruan kyläjuhilla tutustumassa sekä menneeseen että nykyiseen pyhäjärveläisyyteen.

Missä olet käynyt koulusi?
Ala-asteen sain käydä parin kilometrin päässä kotonaan lämmintehkeällä Honkon koululla Keikyässä. Ylioppilaaksi kirjoitin silloisesta

Outi Pohjolainen loppupuheenvuorossa pitämässä.

Kiikan lukiosta vuonna 1980. Tämän jälkeen pääsin opiskelemaan lääkintävoimistelijaksi Helsinkiin ja myöhemmin erikoistumaan kansanterveysyhtöön Jyväskylään. Töiden lomassa opiskelin Helsingin Yliopistossa.

Oletko käynyt isäsi synnyinseudulla Pyhäjärvellä?

Pyhäjärvellä kävin vuonna 1992 isäni, sisareni ja tätini kanssa. Vanhempani olivat käyneet tutustumassa maisemiin pari vuotta aiemmin, joten isällä oli tarkasti selvillä mitä hän halusi meille tyttärelleensä näyttää. Kiersimme eri talojen paikkoja, joissa isä oli asunut. Löysimme myös hänen kyläkoulunsa. Taksimme ajoj koko hienohiekkaisen järven ympäri, joten näimme myös rautatieaseman, Taubilan kartanon

ja paikallista maanviljelystä sekä karjanhoitoa. Metsittyneen rata-alueen läpi haimme kohtia, joista isä oli kiipaissut kesäisin Pyhäjärven rantaan. Olen iloinen, että pääsin katsomaan alueita, jotka ovat isän lapsuudessa olleet hänelle tärkeitä.

Mitä on osteoporoosi?
Osteoporoosi eli luukato on luuston yleissairaus. Siinä luun määrä on vähentynyt ja rakenne heikentynyt, mikä johtaa murtuma-alttiuden lisääntymiseen. Luiden vähäinen haurastuminen on osa normaalia ikääntymistä, mutta tavanomaista runsaampi haurastuminen on sairaus.

Osteoporoosia esiintyy enemmän naisilla kuin miehillä. Luun mineraalitiheyden alentuminen 25-30% terveiden aikuisten tasosta tarkoittaa osteoporoosia.

Kuinka yleinen sairaus on tällä hetkellä Suomessa?

Arvioiden mukaan Suomessa osteoporoosia sairastaa 400 000 ihmistä. Heistä noin 40 000 käyttää luustolääkkeitä.

Miten sairautta hoidetaan?

Hoitoon kuuluu kalsiumin- ja D-vitamiinin saannin varmistaminen, liikuntaharrastuksen omaksuminen sekä muiden elintapojen tarkistaminen, murtumien estäminen sekä lääkehoito.

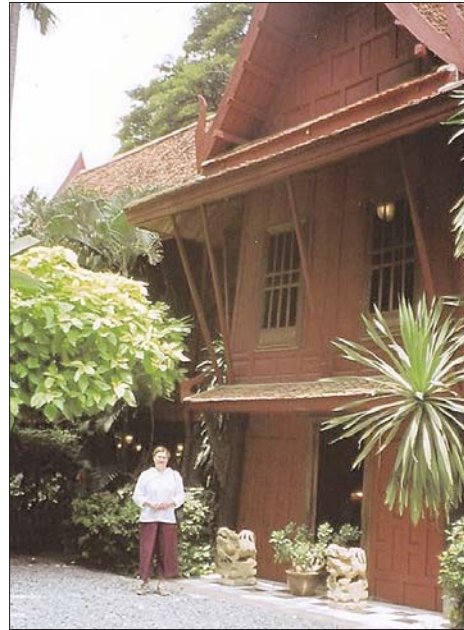
Osteoporoosin ehkäisy on ajankohtaista kaikenikäisenä vauvasta vaariin, jotta mahdollisimman moni välttyisi sairaudelta. Ehkäisyssä esille nousevat edelleen luustomin- ja D-vitamiinin riittä-

vän saannin varmistaminen sekä säännöllinen liikunta. (Lisätietoja osteoporoosista: www.osteoporoosiliitto.fi.)

Olet pitänyt työsi puitteissa runsaasti erilaisia esitelmiä. Kuulimme, että olet ollut maailmanlaajuisessa seminaarissa Thaimaassa. Kerro tästä tapahtumasta.

Thaimaassa olin syys-lokakuun vaihteessa osteoporoosin maailman järjestön potilasjärjestöille järjestämässä konferenssissa, IOF

World Wide Conference of Osteoporosis Patient Societies. (Lisätietoja konferenssista: www.osteofound.org.) Osallistujia oli runsaat 200 edustaa eri maiden potilasjärjestöjä. Saimme kuulla mielenkiintoisia luentoja sekä esimerkkejä siitä, miten luusto-asiaa viedään eteenpäin eri kulttuureissa. Kahtena päivänä osallistujajoukko valitsi itselleen tarpeelliset työpajat. Itse olin kahden kolmen tunnin työpajan ve-

Outi Pohjolainen silkkimuseon edustalla Bangkokissa.

täjä. Työpajani käsitteli liikuntaa sekä osteoporoosin ehkäisyä osteoporoosin hoidon näkökulmasta. Minulla oli kaksi avustajaa, toinen Suomesta ja toinen Turkista. Työpajoissa virisi vilkas keskustelu varsinkin siitä, miksi liikkumaan motivoituminen on välillä niin vaikeaa ja toisaalta myös siitä, miten liikunnalla voidaan edistää toimintakykyisyyttä luuston heikentyessä. Me työpajojen pitäjät pidimme vielä lyhyet loppupuheenvuorot koko konferenssin osallistujajoukolle. Tämä oli ensimmäinen kerta kymmenvuotisen historian aikana, kun liikunta oli työpajan teemana. Olen todella kiitollinen, että sain olla mukana nostamassa liikuntakeskustelua esille, toivottavasti pysyvästi. Thaimaan paikallinen organisaatio oli järjestänyt meille lisäksi mahdollisuuden tutustua esimerkiksi perinteisiin tansseihin sekä nukkeatteriin. Matkasta riittää vielä pitkäsi aikaa muistelemista.

Mitä harrastat?

Olen aina ollut innokas lukija, tälläkin hetkellä minulla on kolme kirjaa kesken. Pidän paljon elämänerroista, dekkareista ja historiallisista romaaneista. Pyhäjärveä koskevaan historiaan olenkin päässyt tutustumaan myös kirjojen kautta. Liikuntani vaihtelee vuodenajan mukaan. Tällä hetkellä hiihto ja kuntosalilla käynti ovat etusijalla. Lisäksi konsertti- ja teatterilippuja löytyy useinkin pöytälaatikosta käytettäväksi.

REINO ÄIKIÄ

Kesätarina talven keskellä

Keitä olivat nämä kaikki hymyilevät, eriväriset, äänekäävät ja minua halailevat ihmiset? Muutamia tuttuja kasvoja vilahdi siellä täällä, mutta en kuollaksenikaan pystynyt muistamaan nimiä. Esiitellessäni itseni muille sain toistaa nimeäni monta kertaa ennen kuin tulin ymmärretyksi, ja samaan tapaan minä jouduin pyytämään ihmisiä lausumaan nimensä selkeästi ja hitaasti, jopa tavaamaan. Yksi omistuisimmista nimitapaussista oli Nompumelo. Olimme bussiasemalla, paikalliset jättivät hyvästejä perheilleen ja minä jätin hyvästejä kolmen yön isäntäperheelle, joka tutustutti minut ruunaan amerikkalaisen ruokakulttuuriin ja New Yorkin suuriin nähtävyyksiin.

Takana oli muutama kuuma ja hikiinen päivä New York cityssä. Olimme kaikki turisteja; jopa meidät Manhattanilla majoittaneella perheelläkin oli kamera, lippalakit, aurinkorasva sekä kartta mukanaan. On joko totta, että newyorkilaiset eivät itse ikinä käy kaupunkinsa turistinähtävyyksillä tätä sitten he vain halusivat meidän tuntevan olomme normaaleiksi! Kaupunki oli iha-

na ja iso. Vähitellen aloin tottumaan ajatukseen siitä, että todellakin olin siellä, kaukana kotoa, ilman ainutakaan ihmistä jonka olisin tuntenut ennestään.

Mennään ajassa taaksepäin. Keväällä 2004, kahdeksannella luokalla ollessani, sain puhelinsoiton, jota olin odottanut kuumeisesti elämäni toiseksi pisimmät kaksi viikkoa. Voi sitä muljahtelua vatsassa, kun vastasin puhelimeen! "Jukka täällä hei. Sitä soitteilen, että sinut on valittu edustamaan Suomea Camp Rising Sun-leirille. Olisit kesän alussa lähdössä New Yorkiin."

Siinä yksi puhelinsoitto, jolla oli hyvin kauaskantoiset vaikutukset... Valmistelut alkoivat ja ennen kuin huomasinkaan löysin itseni tuolta pieneltä newyorkilaiselta bussiasemalta hämmentyneenä kaikkien kummien nimien ja ihmisten johdosta. Kaikenlaisia ajatuksia pyöri päässäni; mikä olisi tämän kesän tarkoitus? Miksi 60 täysin toisilleen vierasta ihmistä kaikkialta maailmasta viettäisi kaksi kuukautta yhdessä? Miksi tätä varten piti käydä läpi haastattelut ja valintatilaisuudet, miksi juuri minut valittiin

Kaisa (oikealla ylhäällä) ystävineen.

tulemaan tänne? Olisiko minulla jotain tarjottavaa näille ihmisille? Kesä oli kaikille siellä olleille pienen murroksen aikaa. Erilaisuudesta ja uudesta elämäntilanteesta oppii aina. Tällä leirillä on pitkä historia, se on pysynyt täydessä voimassaan jo 75 vuoden ajan. Eikä turhaan! Nompumelo on Etelä-

Afrikasta. Maite on Meksi-kosta. Ashlin on Pohjois-Irannista ja hänen aksenttinsa oli kamalan vaikeasti ymmärrettävä. Oma englantini oli taktelteleva. Onneksi miltei kaikki tytöt näyttivät olevan yhtä lailla jännityksestä sekaisin. Bussi saapui parin tunnin matkan jälkeen leiripaikalle, meidän yhtei-

seen kotiimme seuraavan kahdeksan viikon ajaksi. Omituisten kokemusten kesä alkoi... Ihana, ikimuistoinen kesä.

Uudet tavat vaativat totuttelua. Telkkaria emme katso-neet, hyviä elokuvia kylläkin. Omia kännyköitä ei saanut olla, eikä myöskään omia cd-soittimia. Me jaoimme kaiken. Yksi tietokone, yksi puhelin, neljä suihkua, kuusikymmentä tyttöä! Monien sattumusten kautta oli yllättävää huomata, miten monella eri tapaa asioita voi tehdä ja miten erilaisia tapoja on ajatella. Kuitenkin huomasin, että pohjimmillamme olemme kaikki samantaisia. Oli sitten hyväntulosesta perheestä Suomesta, keskeltä sotaa Palestiinasta tai meidän kamalasti stereotapisoitu amerikkalainen, pystyimme puhumaan samoista asioista ja ymmärrimme toisiaamme.

On vaikea pukea kesää sanoiksi, niin paljon kerkesi tapahtua. Koti-ikävä, pitkiä öisiä keskusteluja, puumajassa nukkumista, kulttuuriruokien syömistä, uusia ystävyssuhteita, uima-allas-juhlia, sääntöjen rikkomista, hauskanpitoa, kehityskeskusteluja... Kaikkien nimien

oppiminen luonnistui sitenkin helposti. Leirillä me siivosimme, me rakensimme, me puhuimme paljon maailmasta ja ihmisistä. Opimme hyväksymään erilaisuutta ja ymmärtämään, opimme kokeilemaan uutta, opimme ehkä johtamisen taitojakin. Muistan oman päiväni leirin "johtajana". Jännityksestä nukuin yöllä vain muutaman hassun tunnin! Leirin lopun lähetessä huomasin kuitenkin, että en halunnut tuhlaa yhtään aikaa nukkuen tai lorvien, vaan me kaikki palomme halusta viettää kaikki viimeiset hetkemme yhdessä ja halusimme tehdä kaikkea, mitä emme olleet vielä kerinneet. Kaikki oli yönistä pois, mutta todellakin sen arvoista.

Minun kesäni 2004 ja 2005 olivat ihania kesä, erityisiä kesä. Mutta on silti kiva viettää ensi kesä Suomessa. Pitkästä aikaa. Ehkä ystäväni New Yorkista tulee vierailulle.

KAISA HEIKKILÄ

Kaisan isovanhemmat ovat Anna-Liisa Heikkilä o.s. Pulakka (Noitermaasta) ja Helge Heikkilä.

Nuorten palsta

Varatuomari Yrjö Forsberg ja teologian tohtori Juhani Forsberg työn touhussa.

Forsbergin veljekset piirakan teossa

Saimme todistaa yhdessä Karjala-lehden toimittaja Juhani Huppusen kanssa kuinka Huittisten Jokisivulla Forsbergin poikien sotien jälkeisessä evakkokodissa valmistettiin piirakoita ja kakkaraita joulun alla. Veljeksillä oli selkeä työnjako. Juhani teki kuoret ja valmisti niin puurotättyteen kuin kakkaroihin käytetyn perunamuusin. Yrjö puolestaan – Helsingistä maaseudulle muuttanut nykyisin talon isäntä – vastasi uunin lämmityksestä kuin myöskin piirakoiden voitelemisesta ja itse paistamisesta.

Veljekset ovat jo ennen meidän toimittajien taloon tuloa tehneet tarpeelliset valmistelutyöt. Juhani on jauhanut luomurukiasta Itä-vallasta hankkimallaan myllyllä 100 piirakan kuoriin tarvittavat jauhot. Jauhohen tulee olla aina tuoreita tähdentää Juhani. Toiset käyttävät jauhoseosta josta osa on vehnäjauhoja. Itse Juhani käyttää aina ruisjauhoja. Kuorien ajelemissa varten Juhani on käyttössä ainakin kolmenlais-

sia piiraspulikoita. Yksi niistä on poikien isän aikoinaan soraama pulikka mutta nyt käytettiin tällä kertaa saksalaisesta pyökistä valmistettua pulikkaa. Juhaniin työvaiheena on nyt juuri riistättyteen levittäminen. Tämän jälkeen rypytys käy näppärästi. Rypyt eivät saa jäädä teräviksi, sillä silloin ne kovassa lämmössä paistettaessa palavat.

Muutama perunakakkara on myöskin valmisteilla ikään kuin malliksi. Veljekset arvioivat perunamuusin notkeutta.

– Taisi tulla vähän liian löysää, arvelee Juhani.

– Ei, se on nyt varmasti tämän perunalajikkeen ansiota, Yrjö puolustautuu.

Yrjö on lämmittänyt jo aamuharhaista lähtien talon mahtavan leivinuunin.

– Tämä uuni on vasta kaksi vuotta vanha. Alkuperäinen uuni kesti peräti 51 vuotta, muistelee isäntä. Kokemuksen mukaan riittävä määrä juuri oikeanlaisia puuta on saattanut uunin tulleksi. Kuumat hiilet vedetään hiilikou-

ruun ja ensimmäisen pannullinen piirakoita työnnetään uuniin. Hetken kuluttua molemmat piirakankeijät valmistautuvat tarkastelemaan työnsä tuloksia. Yrjön tehtävänä on voidella piiraat ja kakkarat voilla. Me käytämme runsaasti voita ja niin käytti kuulemma poikien äitikin.

Hyvältä näyttää, toteavat myöskin vieraat hetken kuluttua, kun pääsemme maistelemaan piirakoita.

Juhani kertoo piirakoitensa salaisuuden olevan juuri ruiskuvoissa. Maistelun ohessa pojat nostavat myöskin karjalanpaistipotin pöytään. Juhani on myöskin syyttävä sormi pystyssä kaupan karjalanpaistiin nähden.

– Meillä panttiin uuniin aina kunnon pala sianlihaa, missä oli vahva kerros silvaa. Joskus joukkoon lisättiin vielä hieman naudanlihaa ja sisäelimiä. Syöjät tökkäsivät piirakkansa suoraan yhteiseen pataan ja sitten vasta sunnuntaina nostettiin padasta myöskin lihaa lautaselle.

Juhani ja Yrjö kotitilaan piti aikoinaan poikien äiti Emma Forsberg. Isä Reino katosi jatkosodassa. Äiti ja perhe, kaksi poikaa ja kaksi tyttäret, eivät palanneet jatkosodan aikana Pyhäjärven Konnitsan kylään. Evakkovaiheen päätteeksi maanhankintatila löytyi Huittisten Jokisivulta. Äiti koulutti kaikki lapsensa ja viljeli maata. Aivan erikoisesti valkospulista tuli tilan puutarhapuolen erikoiskasvi. Tätäkin taitoa ovat pojat jatkaneet. Juhani ja Yrjö arvostavat monessa asiassa kotoa saatua äidin oppeja.

REINO ÄIKIÄ

Raamatun evakkomatka

Talvisodan taistelut päättyivät 13.3.1940 Suomen ja Neuvostoliiton välillä tehtyyn rauhaan. Eräs suomalaisille tutuksi tullut taistelupaikka oli Taipaleenjoki. Sen tunnetuin erikoisuus oli siinä, että siellä taistelut saivat heti sodan alkaessa asemadodan luonteen, joka säilyi sitten rauhantekoon asti. Jälkeenpäin julkaistuissa sodan historiissa kerrotaan, että sodan alusta loppuun saakka eräs siellä puolustustaistelua käynyt joukko-osasto oli JR 21, joka oli koottu 1939 lokakuun YH:n jälkeen keskuomalaisista pitäjistä.

Rauhanehtoihin kuului määräys tyhjentää luovutettavat alueet lyhyen määräjän kuluessa. Pääosa siviiliväestöstä oli evakuoitu rintamalinjan läheisyydestä, mm. Pyhäjärveltä viimeistään joulukuun alkupäivinä. Taipaleenjoen taistelijoiden perääntymiskäsky merkitsi sitä, että paluu kotimaahan oli aloitettava välittömästi. Kaksi päivää rauhanteon jälkeen eräs hiihtäen peräytyvä sotilasryhmä sai tehtäväkseen Pyhäjärven kirkon tarkastuksen. Sinne ei haluttu jättää mitään sellaista tavaraa, joka vielä olisi poiskuljetettavissa. Pyhäjärveläiset olivat ehtineet siirtää kirkosta lähes kaikki arvokkaaksi mieltämänsä esineet Suomen puolelle. Kuitenkin sotilaat löysivät kirkosta pienen pinon kauniita, kullatuilla sivuilla varustettuja uusia (= käyttämättö-

miä) vihkiraamattuja, joita muutamat sotilaat ottivat reppuunsa, muistoksi. Ryhmä jatkoi hiihtämällä matkaansa ja auttoi kodeistaan poistuvia karjalaisia evakoinnissa. Jälkeenpäin saivat kuulla, että kirkko oli samana päivänä palanut.

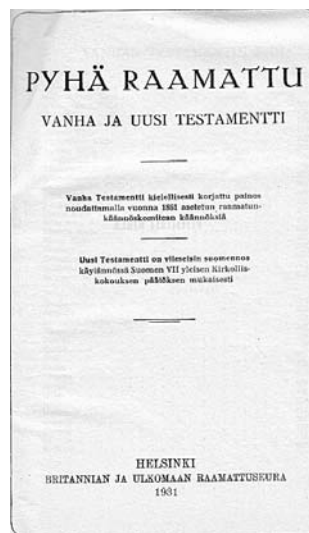
Kirkon tarkastaneen ryhmän johtajana toiminut alikersantti kotiutettiin 18.7.1940, jolloin hän palasi kotiinsa Pyhäjärvelle raamattuna mukanaan. Sotilaspassiin tuli merkintä kohtaan Osanotto taisteluihin: Taipale, Vuoksen ja Kirvesmäen lohkot. – Vajaan vuoden kuluttua alkoi jatkosota, johon tietenkin myös pyhäjärveläinen nuorimies sai osallistumiskäskyn. Sotavuosi kertyi sillä reissulla kolme ja rapiat päälle. Yhdellä, lieväksi luonnehdittavalla haavoittumisella selviytynyt, komppanian väepeliksi kohonnut raamatun omistajakin kotiutettiin aikanaan ja edelleen poikamiehenä. Raamatun tarvittiin joulukuussa 1945 Jyväskylässä solmitun avioliiton tapahtumamerkintöihin. – Totuus on tietenkin se, että kyllä Jyväskylän kaupunkiseurakunta antoi häälle lahjaksi vihkiraamatun. Tähän Pyhäjärven kirkosta talteenotettuun ja kodissa säilytettyyn raamattuun liittyi kuitenkin muistoja, jotka olivat tehneet sen sulholle arvokkaaksi. Sanonta ”reissussa rähjäntynyt” pätee tässäkin, sillä vaikka kirjan ulkoasu olikin

säilynyt siistinä, niin kultaus oli hiukan himmentynyt.

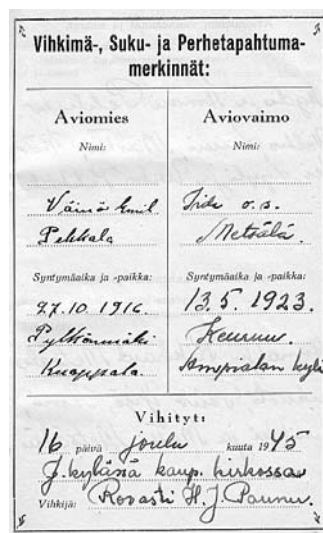
Oheisista kuvista vasemmanpuoleinen näyttää raamatun nimilehden, joka todistaa kirjan Helsingissä BRITANNIAN JA ULKOMAA-RAAMATUSEURAN kirjapainossa 1931 painetuksi. Pyhäjärven seurakunnan vihkiraamattujen kintavuosi ei ole tiedossa, joten on mahdollista tietää, kuinka monelle parille niitä oli vuoden 1939 syksyyn mennessä annettu. – Oikealla oleva sivu kertoo avioparin vihkimisajankohdan. He viettivät joulukuun 16. päivä timanttihäitään. He asuvat edelleen Jyväskylässä, kuten koko sotien jälkeisen elämänsä ajan.

Evakkoraamattu ei ollut vielä lopettanut reissaamistaan. Viime talvena, ensi vuonna 90 vuotta täyttävä kirjan omistaja halusi antaa sen sukumme ainoalle Pyhäjärvellä syntyneelle henkilölle, ja näin kirja matkasi perheeseemme. – Vammalan seutu oli jatkosodan jälkeen pyhäjärveläisten asuttamiseksi. Vieläkin monia siellä syntyneitä ja heidän jälkeläisiään asuu täällä. Kerroin joillekin pyhäjärveläisjuuret omaaville tuttavilleni kirjan historiasta. Heidän toivomuksestaan tämä kertomus sai alkunsa. Karjalaisten kotiseuturakkaus riittää edelleenkin kiinnostukseen kaikkien syntymäseutuunsa liittyviin tapahtumiin.

MATTI METSÄLÄ

Nimilehdestä näkyy raamatun painopaikka ja -aika.

Mm. vihkipäivä on merkitty perhetapahtumasivulle.

Merkkipäiviä

Paula ja Kalevi Kaasalainen kaksostytärtä Kristina Kaasalainen Huittisista ja Virve Ahteet Vammalasta täyttivät 50 vuotta 3. tammikuuta 2006.

Räisäläisen evakkolehman tarina

Kielo lehman nimenä, mikä? Kotimäen, Huppusenmäen vieressä oli rehevä Punkkalaisten lehto missä kesäsin linnut lauloivat ooppe-raansa. Lehahtipa joskus käkikin pihakoivuun kukkumaan.

Lehdossa kukkivat myös monet, monet kukkasat. Koi-vikko oli keväisin paikatellen sinisenään sinivuokkoja. Hieman myöhemmin tuli kielon aika, tuon hyväntuok-suisen kukan aika. Niitä pie-ni poika toi tuvan pöydälle kun ne tuoksuivat niin hy-välle, kesälle.

Ei siis ihme jos Kielo laitetiin nimeksi lehmällekin. Kielo oli itäsuomalainen ja vaalea kyytselkä nupo.

Kielo oli meillä jo ennen talvisotaa kasvanut lehmäksi. Kielolla oli seuraakin 5-6 lehmää. Kielon elämä sattui sellaiseen aikakauteen, jol-loin vielä monet asiat hoitui- vat luonnollisesti ilman ny-kyajan tekniikkaa. Esimer- kiksi Kielon lypsyt suoritti- vat talon emäntä ja palvelus- tyttö. Silloin ei vielä ollut käytössä lypsykoneita, saati lypsyrobotteja, jotka hoita- vat lypsytyön automaattises- ti käsin koskemma.

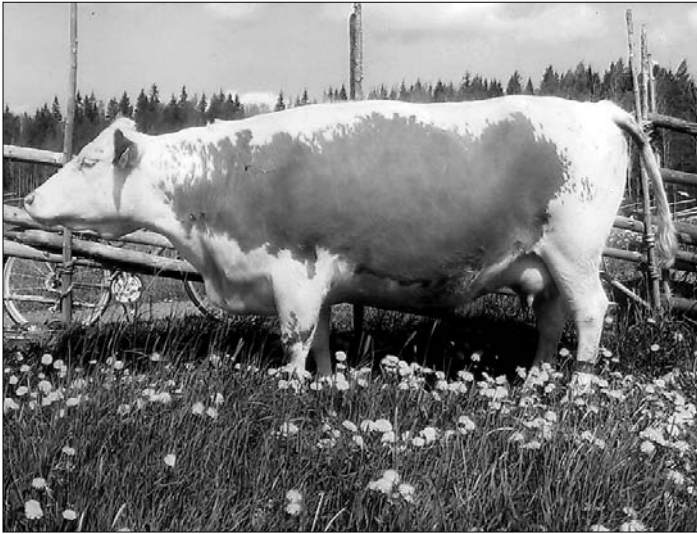
Kun Kielo tuli sille päälle että tarvitsi sonnia, talutetiin Kielo naapurin Eto-ni-misen palkintosonnin luok- se. Kielon retki sonnin luok- se tehtiin silloin kävellen runsaan kilometrin päähän. Pieni poika oli mukana aja- massa varmuuden vuoksi.

Kun päästiin perille, poika narrattiin vaikka mihin toi- mituksen ajaksi. Syksyisin vaikkapa hakemaan talon laajasta puutarhasta omenia puista, joita oli yli puolsa- taan kappaletta. Kielo ei elinaikanaan tullut koke- maan keinosiemennyksen, kapsäkkisonnin tai volkkarisonnin käyntiä, mitä nimi- tyksiä siitä nyt käytettiin- kään.

Ensimmäinen kielon miel- tä järkyttynyt tapaus lienee ollut kun salama löi vuonna 1937 pimeään syysyönä lyp- sytarhan aitaan sekoittaen sen. Lehmät olivat öisin lyp- sytarhassa ja salama sekoitti tarhan aidan niin että leh- mät pääsivät hajaantumaan pihapiiriin ja puutarhaan. Myös rautakankeen liekaan laitettu Poju-ruuna pillastui ja ruhtaisi itsensä irti niin että rautakankei vääntyi mut- kalle, ja Poju pääsi myös va- paaksi. Vanhemmat menivät ajamaan lehmä navettaan ja pieni poika jäi sisälle yksin pelkäämään kovin ukkosta. Vanhemmat saivat lopulta ajettua lehmät navettaan tu- tuille paikoilleen.

Kielolle niinkuin muillekin lehmille oli mieleistä päästä hakalaitumille uudelle loh- kolle, niinkuin emäntä sa- noi, sienäi ajamaan. Kun lehmät laskettiin uudelle lohkolle, ne kulkivat lohkon läpi ja söivät kaikki löytä- mänsä myrkyttömät sienet pois.

Kielolla oli vuonna 1939 myös lehmäksi kasvatettava vasikka, puolitoistavuotias Lystikki, joka oli luonteel- taan vähän okullinen. Ker- ran karjan juottomatalla

MTTK:lla Jokioisilla on vielä ISK karjaa toistakymmentä päätä, mistä kuva, aivan saman- näköinen kuin tarinan Kielo.

Konnitsanjoen rantaan se hyökkäsi pienen pojan kimppuun puskien poikaa, mutta kun se oli nupo niin mitään mustelmia vakavam- paa ei tapahtunut. Samana syksynä Lystikki pääsi haka- laitumelta karkuun Pyhäjär- ven puolelle, ja villiintyi niinkuin lehmät joskus teke- vät. Sitä yritettiin kiinni monta kertaa, mutta ei on- nistuttu saamaan. Lopulta se tuli Räisälän puolelle Konnitsanjokivarteen Jorti- kan karjan pariin, ja näytti siltä että saataisiin kiinni. Jortikan karjaa ajettiin joki- varteen tarkoituksena saada Lystikki karjan mukana Jorti- kan navettaan. Mutta Lystik- kipä hyppäsi pakolaukkansa päätteeksi korkealta joen penkalta suoraan joken monenmetrin loikan. Mutta palasi uuden takaisin vaikka ei ollutkaan käynyt uima- koulu, eläimillähän on ui- mataito geneeiss. Lopulta Lystikki saatiin jokivartta myöten ajettua Jortikan kar- jan mukana navettaan ja ovet kiinni, ja Lystikkikin kiinni. Eipä arvannut Kielo- lehmä marraskuun 30. päi- vän samana vuonna 1939 mitä päivä tuo tullessaan.

Kielo oli ajettu jo jonkun aikaa muiden lehmien mu- kana aamuin illoin juomaan Konnitsanjoen rantaan 200 metrin päähän, koska kai- vossa oli vesi vähissä kuivan ja helteisen kesän takia. Ajettiin juomaan kenties Suomen kirkkainta järvivet- tä. Kouluaikana opettaja kertoi Vpl. Pyhäjärven Kuop- palammissa olevan Suomen kirkkain järvesi. Konnit- sanjoki purki vetensä sa- moilta harjanteilta Yläjär- vestä, Pyhäjärvestä ja Kiima- järvestä Vuokseen. Tuota jär- vettä käytiin juottamassa lehmille siinä syksynä. Juot- tomatalla oli mukana paimen- matamassa pikkupoika, jo- ka ratsasti Poju-ruunalla kuin Gow Boi konsanaan. Poju oli muuten hyvin rau- hallinen, mutta pelkäsi auto- ja vieden usein kyvdyttä- vää metsän puolelle, jos

sattui tulemaan auto tiellä vastaan.

Kun tuona aamuna Kielo karjan mukana oli juonut ja lähdössä takaisin navetalle päin, silloin Kielo koki elä- määnsä siihenastisen ihmi- sen aiheuttaman suurim- man järkytyksen. Kun karja oli juuri juonut ja lähdössä navetalle päin. Silloin alkoi Vpl. Pyhäjärven puolelta kuulua kovaa konekivääritu- litusta ja venäläinen hävittä- jäkone tuli matalalla lentäen kohti ja Kielo karjan mukana lähti kovaan pakolaukkaan kohti navettaa vievää polkua tietämättä että kone voisi ampuakin. Ei onneksi am- punut, tai ei nähty lehmäiä ja ajajia. Taisivat lehmät jo ehtiä lehdonsuojan, ja matka jatkui rauhallisesti navetalle. Pieni paimenpoi- ka koki sensijaan kauhun hetkiä.

Poju lähti raivoisaan pako- laukkaan eikä poika voinut pidätellä sitä rukkaskäsin, kun Poju ei suitsita tarvinut, rauhallinen kun oli. Poika pelkäsi, nyt minä kuolen kun putoan tuonne Pojun jalkoi- hin, ja Poju talloo minut. Hä- vittäjä lensi ohi ampumatta ja häipyi yhr' äkkä kuin oli tullutkin. Pojukin rauhoittui laukattuaan 300 metriä pit- kän saran päähän. Näin oli Kielon kohdalla alkanut Tal- visota. Muutaman päivän päästä Kielo joutui muun karjan mukana evakkotielle.

Se tie oli lehmillekin kova koettelu. Monilta leh- miltä palettuivat utareet ja lehmät joutuivat kärsimään suunnattomia tuskia. Kielo joutui matkan varrella mui- den kylän lehmien joukkoon ja Kielon evakkomatka päät- tyi onnellisesti Ilmajolle hyväsydämissen isännän na- vettaan. Kielon utareet eivät paletuneet ainakaan pa- hasti. Kielo joutui kokemaan tämän ensimmäisen evak- komatkan vieraitten ihmis- ten ajamana ja tunsu var- maan olonsa vähän orvoksi. Vaikka Kielo ei kaikkia kotoi- sen isäntäväen puheita my- märtänytään, niin jotain

kumminkin. Esimerkiksi hei pois hakkaa, hei pois hakkaa hei pois. Samoin kuin emä- nän kutsun tän tse lehmä, tän tse lehmä tän tsee. Kie- losta oli kummallista evak- kotalon väen puhe. Ei siitä voinut ymmärtää mitä isän- tä tarkoitti kutsumalla leh- miä itikoiksi ja laidunta iti- kan valiksi. Ymmärsipähän kun isäntä näytti vitsalla tie- tä itikan valille. Kyllä lehmä- kin oppii erilaisille tavoille.

Kummallista puhe oli myös evakoksi joutuneen naapurin isännän Taunon mielestä. Kun hän kotinsa ja työnsä menettäneenä ke- vällä 1940 kyseli evakkota- lon isännältä jotain työtä tehdäkseen aikansa kuluksi.

"Kyllähän meillä airan te- koa olisi tuolla itikan valilla", "No, minkälaista aita sin pi- täs tehä?" "No ei sen niin vä- liä ole, kunhan ei itikat läpi mene". Tauno raapi korval- listaan. "Kyllä mie eläissään jo monenlaista aita on teht, mutten viel sellasta mist ei itikat lävitse lentä. Isäntä tarkoitti itikalla leh- mää, Tauno hyttysti.

Kielo jäiksin sitten seura- vana keväällä Pohjanmaalle sen evakossa oleva isän- täväki muutti satakuntaan, tulevaan sijoituskuntaan Nakkilaan.

Kielon evakkotalon isäntä kirjoittikin murheistaan 12. 8. 1941 Kielon omistajalle Nakkilaan Kielon järjestä- miseksi muualle.

Vaikka siellä isännän na- vetassa olikin ahdasta, niin isäntä huolehti Kielosta niinkuin omistakin eläimis- tä ja ruokki sitä vaikka re- huista olikin huutava puute. Huoltolautakunta ei antanut evakkolehmille senkään ver- taan rehua kuin omalle kar- jalle.

"Meillä hoidettavana ole- va teidän lehmänne Kielo, jota pyysitte viime keväänä pitämään eteenkin päin sil- loin kun muut siirtolehmät täältä viettiin muualle, on edelleenkin hoidossamme. Nyt on kuitenkin rehujen niukkuuden takia eläimiä

monta poistettava. Sen täh- den olisi hyvä jos heti haki- sitte tai myisitte lehmän, si- täkin suuremmalla syyllä et- tä nyt se on tällä kertaa pa- remmassa kunnossa kuin hetken kuluttua, jos mielisit- te teurastajalle myydä. Re- hujen vähydestä johtuvan puutteellisen ruokinnan ta- kia on sen maidon tuotokkin melkein loppunut. Ensिमäinen poikimisaika on vasta neljän kuukauden ku- luttua. Lisäksi näille eläimil- le ei huoltolautakunta myönnä edes sitä pientä osaa rehuista kuin muille eläimille, vaan määrätään luovuttamaan valtiolle, joten tässä täytyy omiakin eläimiä vähentää. Että järjestäkää nyt tämä asia mitä pikem- min, sitä parempi."

Kunnioltaan Frans Ala- Huikka, Ilmajoki.

Kielolle tuli kuitenkin muutto jo runsaan kahden kuukauden kuluttua takaisin Karjalaan, vaikka ei ihan ta- kaisin kotinavettaan Hup- pusenmälle, niin kuitenkin lähelle naapurin navettaan evakoksi. Koska isäntävään asunnon venäläiset olivat siirtäneet kolhoosiansa var- ten Tiurin myllylle. Vaikka Kielon kotinavetta olikin säi- lynyt ehjänä, asui isäntäväki seuraavan talven vielä eva- kossa Kohtrannassa, Vpl. Py- häjärven puolella.

Kun sitten seuraavana syksynä Kielo muiden leh- mien mukana ajettiin vajaan kolmen vuoden evakkota- paleen jälkeen takaisin koti- navettaan, niin emäntä ih- metteli kuinka lehmät meni- vät takaisin navettaan sa- moille paikoille, missä olivat olleet ennen talvisotaa. Kyllä lehmälläkin on hyvä muisti, vaikka olivat kokeneet tuon evakkotapaaleen aikana mo- nenlaista.

Sitten alkoi Kielon elämä- sä lyhyt vajaan kahden vuo- den rauhallinen jakso, nor- maali, niin että Kielo sai ke- sällä käydä tuuilla laitumilla ja hakamailla ja tutussa na- vetassa sekä lypsää maitoa isäntäväelle. Kun osa karjasta oli hävinnyt evakkotapaalel- la, riitti Kielolle ja jäljelle jää- neille rehua ja maitoakin tuli.

Mutta mihin isäntäväki maitotuotosta käytti. Se on- kin jo eri tarina. Kielo ei tien- nyt että oli sota-aika, koska sotatoimien äänet eivät ase- masodan aikana kuuluneet Kielon kotilaitumille. Ihmiset käyttäytyivät sota-ajan mu- kaisesti ja silloin ilmeni mo- nenlaista puutetta.

Talon isäntä oli palattuaan juurilleen Karjalaan ostanut uuden puimakoneen ja moottorin. Mutta kun piti ru- veta pumaan vuoden 1942 satoa, niin mistään ei saanut moottoripetroolia, millä olisi saatu moottori pyörittämään puimakonetta.

Talosta kilometrin päässä oli Tiurin mylly, eräs Kan- naksen parhaita, missä kävi monen pitäjän myllymiehiä. Isäntä eräällä myllyreisul- laan oli kuullut pyhäjärveläi- seltä myllymieheltä, että Konnitsassa olevasta auto- komppaniasta saisi voilla vaihdettua bensiniä.

Niinpä isäntä lähtikin voi-

pakettien ja vanhan 15 litran maitopyrstön kanssa mat- kaan ja onnistuihan se, ben- saa tuli. Hän sai lehmien maitotuotoksesta jalostet- ta voilla, epäilyttävän väri- sestä pörröistä vaihdettua bensiniä 15 litraa ja sillä moottorin pyörittämään puimakonetta. Eipä arvan- nut Kielo että Kielon ja leh- mien maitotuotoksesta ja- lostetulla voilla olisi saatu puimakone pyörimään puutteellisissa oloissa.

Mutta tuota rauhallista ai- kaa kesti Kielon elämässä vain vajaa kaksivuotta. Kielo sai käydä tuuilla laitumilla ja tutussa kotinavetassa pa- rin vuoden ajan kun jo kesä- kuun alussa 1944 alkoi Ki- vennavan Siiramäestä kuu- lua jatkuva tykkien jyske. Kielo ei tiennyt että kovalta ja jatkuvalta ukkoselta kuu- lostanut jyske olikin tykkien kyskettä, ihmisten välistä mieletöntä sotaa. Se tiesi Kielolle jälleen uutta ja tus- kallista evakkoreisua. Ei edes tuttu emäntä ollut ajamassa Kieloa matkan varrella, kun lehmät kerääntyivät yhdeksi suuremmaksi laumaksi mat- kaa jatketteassa.

Monta sataa kilometriä pitkällä tuskallisella taipa- leella Kielon ja muidenkin lehmien sorkat kuluivat ve- rille sorateilla. Ajajat kääri- vät sorkkien ympärille nah- kaa, säkkiä tai jotain kangas- ta, tai mitä sattuiivat saa- maan lehmäparkerjoen sork- kien suojaksi. Laitettiinpa mitä tahansa, ne kuluivat kuitenkin nopeasti pois. Näin Kielo joutui kärsimään ihmisten järjestöistä so- dasta suunnattomia tuskia.

Kuulin tässä hiljakkoin pa- rikin toteamusta lehmän älykkyydestä. Visentiä muis- tuttaa lehmää, se on rauhal- linen ja älykäs. Ja tässä ju- hannuksen alla soutuirekel- lä siellä Konnitsanjoella tuli puhe soutuksaverin kanssa Kielon kohtalosta. Hän sanoi kuulleensa, että lehmäkin voi itkeä. Jopa niin, että kyyneleet ovat nähtävissä. Samoin olen kuullut vaimo- ni sanovan kun meidän vii- meinen suomenkarjan leh- mää Hauska sairasti pahan kolitulehduksen, sen silmis- tä vuoti vettä - kyyneleitä.

Kyllä ihmiset aiheuttivat Kielollekin monta itkemisen aihetta. Kielon isäntäväki ei koskaan saanut tietää kuin- ka Kielon toinen evakkomat- ka päättyi. Saivat ainoastaan korvauksen lehmäparan li- hoista ja nahasta.

Kielon kotinavetasta on jäljellä enää perustukset ja laitumella laidutavat hirvet ja majavat. Näin muuttuu maailma. Ala-Huikon na- vetta on purettu kun karja on laitettu pois, kun karjanpito ei enää kannattanut. Siellä- kin navetta alkoi lahota pai- kalleen kun karja laitettiin pois. Jäipähän vain muisto ajasta jolloin karjalaislehmä Kielo sai väliaikaisen turva- paikan sieltä Ala-Huikon na- vetasta ja hyvän saikin.

Tämän karjalaislehman elämäntarinan muistiin kir- joitti nimimerkki

"Pieni paimenpoika"

ILKKA TEPERI

Vuoden 2006 ruoka

Karjalan Liiton naistoimikunta on valinnut vuoden 2006 ruuan ja leivonnaisen. Helpotekoiset kaalikeitto ja piimäkakku ovat molemmat maistuvia karjalaisia perinneruokia.

Vuoden ruuan ja leivonnaisen valinnalla halutaan pitää esillä karjalaista ruokaperinnettä ja saada myös nuorempaa väkeä hyvän suomalaisen ruuan äärelle. Naistoimikunnan puheenjohtaja kotitalousneuvos Aira Viitaniemi toteaa: – On tärkeää opettaa karjalais-ruokakulttuuria nuorille ja opastaa heitä juhlien järjestämiseen. Silloin voimme viettää hetken karjalaisissa tunnelmissa ja myös muistoissa.

Kaalijauheliha-keitto

n. 1½ kpl kaalisuikaleita
n. 400 g porkkana-suikaleita
2 isoa sipulia
suolaa
mustapippuria
laakerinlehtiä
tuoretta timjamia
tuoretta rosmariinia
3 l vettä
3-4 kpl lihaliemi-kuutioita
500 g jauhelihaa

Suikaloi kaali ja porkkana sekä kuutioi sipuli. Laita kaali, porkkana ja vesi kattilaan ja kiehua. Lisää keittoon lihaliemi-kuutiot ja anna vihannesten kypsyä. Pane mausteet harsopussiin ja lisää kattilaan. Friesaa sipuli-kuutiot pannulla ja ruskista jauheliha. Kun kaali ja porkkana ovat kypsiä, lisää keiton joukkoon myös sipuli ja jauheliha. Anna kypsyä vielä hetki, tarkista maku ja lisää vielä tuoretta timjamisilppua ennen tarjoilua.

Piimäkakku

3 dl piimää
2 dl sokeria
2 dl siirappia
1 dl sulatettua leivontarasvaa
6 dl vehnäjauhoja
½ tl soodaa
½ tl kanelia
½ tl neilikkaa

Sekoita piimä, rasva, sokeri ja siirappi. Yhdistä mausteet ja sooda jauhoihin. Siivilöi kuivat aineet taikinaan koko ajan hyvin sekoittaen. Kaada taikina jauhottettuun vuokaan ja paista 175 asteessa noin tunti.

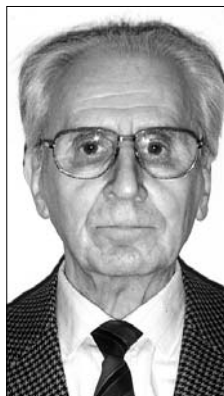
Maistuvia hetkiä karjalaisen ruuan parissa!

MERVI PIIPPONEN
kulttuuri- ja
tiedotussihteeri
Karjalan Liitto

Kukkojen Suku I

Onko tarjottavana Reino O. Kukon Kukkojen Suku I kirjaa. Tiedustelut Lea Paunonen puh. 040-556 8790.

Sakkolan Haitermaata ja Pyhäjärven Noitermaata edestakaisin

Aulis Airtto.

Syntymäkotini oli Sakkolan rautatieaseman läheisyydessä Voloskan lammen rannalla, mistä oli n. 150 metriä Pyhäjärven puolelle – Noitermaahan. Kotimme oli lähellä rautatien ylikäytävää, jonka eroitti maantiestä suljettu pöytä portti. Autoliikenne ei silloin ollut kovin vilkasta, mutta eräs säännöllisesti toistunut ja mieleenpainunut tapahtuma ylikäytävään liittyi.

Tehtailija Fazerin kesäasunto oli Pyhäjärven Taublassa. Autonkuljettaja tapasi töryttää torvea porttia lähestyessään ja vanhemmat sisarukseni juoksivat auton äänen kuullessaan kiireesti avaamaan portin. Monta Fazerin karkkipussia heillä tavoin ansaitsivat yhteiseksi iloksemme. Ehkä saattoi isäni Kanadasta tuomista mallikuvista löytää kauppaneuvoksen mieleisiä ja teettämisen arvoisia asusteita ommeltavaksi. Myöhemmin, kun asuimme Noitermaassa ja muualla Sakkolassa, heidän upea avoautonsa poikesi pihallemme ja kauppaneuvos kehoitti lähtiesään meitä: ”Muistakaa sitten ostaa Fazerin tuotteita.”

Isäni Juho Naskali oli räätäli. Siihen aikaan oli vielä tapana, että taloissa teetettiin niin talonväelle kuin palkollisille vaatteet ja jalkineet käsityönä. Töiden määrää riippui, asukko räätäli tai suutari teettäjäperheessä vai hankkiko erillisen asunon omalle perheelleen. Meitä oli iso perhe, joten erillinen asunto oli tarpeen. Isän työn takia jouduimme muuttamaan usein. Minulle tuli tutuimmiksi muutot Haitermaasta Noitermaahan ja takaisin. Kylät olivat niin lähellä toisiaan, ettei niistä mieltänyt eri pitäjien kuuluviksi. ”Ne olivat lapsuuden leikkuma-alat”.

Vuonna 1930 isä möi Voloskan talon Rauvalan perheelle, jonka pojat – Eino ja Matti – olivat tunnettuja muusikoita. Me muutimme 5 km:n päähän Pyhäjärven puolelle – Noitermaahan. Sieltä nousevat monet lapsuusmuistot ja elämykset mieleeni. Niinkuin elämäni ainoa liftmatka, joka kohdallani päättyi nokkospuskaan.

Oleilimme kaverini Kalevi Lampun kanssa Wellingin kaupan tuntumassa, kun joku kauppaedustaja pysähtyi asioimaan kauppaan. Hänellä oli vanhamallinen Ford. Istahdimme Kalevin kanssa auton astinlaidalle aikoen pyytää kyytiä. Valitettavasti osuimme apumiehen puolelle, emmekä huomanneet, kun edustaja palasi. Emme siis voineet esittää pyyntöämme. Auto lähti ja vaikei vauhti nykylukemiin lyhyellä matkalla ehtinyt nousta, se oli minulle liikaa. Kierähdin pois – suoraan nokkospensaseen. Kalevi jäi vielä kyytiin, mutta huusi

minkä jaksoi: ”Hei ukko älä aja nii kovast. Aulis putoi jo!” taisi siihen joku kirosanakin luikahtaa. Kaupparatsi pysähtyi ja kertoi joskus jälkeenpäin, että ”kyllä sydän muljautti, kun ääni kuului, mutta ketään ei näkynyt. Vainoin tajusin, että punainen tukkahan se vilahteli ikkunasta.” Minut kyyti pakotti parin viikon vuodelepoon, sillä nokkosten polttamat turposivat, kivistivät, kutsisivat ja nostivat kovan kuumeen.

Noitermaassa asuimme siihen asti, kun isä vuonna 1937 oli saanut valmiiksi uuden talon suunnilleen vastaapäätä Sakkolan asemaa lähelle syntymäkotiani. Sieltä vanhempani ja Hilma-sisareni aloittivat evakkotalipaleen. Minä olin tuohon aikaan Räisälässä Antti-veljeni kanssa. Hän toimi Räisälän Särkisalon myymälässä osuuskapaneelintekijänä ja kutsui minut avukseen. Sieltä me lähdimme evakkotalille muun perheen perään ja jouduimme Rantasalmelle.

Vanhempani olivat kulkuneuvot ensimmäiseen evakkoasteeseen Rantasalmelle. Siellä pienessä huoneessa äitini hoivaili myös vanhempien sisarus-ten lapsia niin, että perheen koko vahvuus oli 11 henkilöä. Vanhin veljeni Albin oli menettänyt vaimonsa perheen kuoppusen synnyttyä ja oli itse sodassa, joten lapset olivat vanhempieni vastuulla samoin kuin kuolleen Tyne-sisareni Hannu-pojaka.

Monen evakkotalipaleelle tyypillisen mutkan ja komermenväen jälkeen vanhempani päätyivät Lempäälän. Minä onnistuin saamaan työpaikan Kestilän pukimon mainososastolta Turusta. Ikävä kalvoi – kaverit olivat hajautuneet, kuka mihinkin ja kotiseutu menetetty! Tuon ajan tunnelmiani kuvaa hyvin laulu: ”nälkä meillä on aina vieraanamme.” sillä en ainsakaan eläneeni niin vähällä ravinnolla. Korttinkokset olivat pieniä eikä mustanpörssin hintoihin ol-

lut varaa. Onneksi räätälitaidot omaava Hilma-sisar ompeli kunnan asusteet.

Suuri oli meidän kaikkien ilo, kun saimme palata takaisin Karjalaan. Uuden rakentaminen alkoi heti. Hiljalleen elämä painui arkisiin uumiinsa, mutta työntähän se oli myrskyn edellä. Kaverit kutsuttiin yksi toisensa perään sotaan ja lopulta tuli minunkin vuoroni. Ensimmäisessä kutsunnassa sain lykkäystä heiveröisyyteni vuoksi, mutta ei sitä monta kuukautta tarvinnut odotella, kun jo käsky kävi.

Uraassa saadun peruskoulutuksen jälkeen alkoi Viipurin kautta marssi etelä-Kannakselle – Rajajoelle päin. Yli ei päästy, vaan piti lähteä takaisin päin ja kiireellä. Järjestyksessä – joskin kovalla vauhdilla – joukkomme perääntyivät. Muistan lauhustaneeni Viipurin linnan siltaa loppuunväsyneenä, kun pioneerit kehoittivat kiirehtimään. Tushin olin päässyt sillan yli ja kovalle maalle, kun pamautti: silta oli räjäytetty. Eikä varmasti hetkeäkään liian aikaisin, sillä venäläiset panssarit kolistelevat jo Viipurin kaduilla.

Kun rauha tuli, me varttasat – 1925 syntyneet – olimme senikäisiä, jotka lain mukaan kutsuttiin asepalvelusta suorittamaan. Minut määrättiin Virolahden Ravi-joella, missä kuoli yksi vuosi. Pataljoonamme oli sijoitettu nykyisen Harjun maatalousoppilaitoksen alueelle. Pääsin onnekseni pataljoonan kirjuriksi. Se ratkaisi myöhemmän elämäntähtäväni, vaikka sitä silloin vielä aavistanut.

Siviiliin päästyäni matkustin vanhempien luo, jotka tuolloin olivat sijoitettuina Multialle. Työmahdollisuuksia siellä ei ollut nimeltäkään – ainakaan sellaista työtä, mitä olisin osannut. Jonkun verran oli tukki- ja maatoitit sekä muita tyypillisiä maaseutupaikojen hommia. Sattumalta havaitsin sanomalehdestä, että Suomenlinnan Rannikkotyöstörykmentti haki henkilöä kersantin vakanssille. Toiveikkaana laitoin hakemukseni ja ilokseni sain kutsun haastatteluun. Iloni vain syveni, kun minut valittiin – merkittävään toimen vastaanottamiseen rahapalkan lisäksi myös mahdollisuutta omaan asuntoon. Niin minusta tuli suomenlinnalainen ja puolustusvoimien palvelija.

Näin monen vuosikymmenen jälkeen voin jo julkisesti kertoa, että yksi palveluun liittyvistä tehtävistäni oli toimittaa tietoja meriliikenteestä valvontakomissiolle. Pääasiassa varusmiehet keräsivät tietoja Helsingin tulevista ja täältä lähtevistä yli 500 bruttorekisteritonnin laivoista. Tehtäväni oli koota näistä raportti ja toimittaa se päivittäin Suo-

men merivoimien esikuntaan ja valvontakomission edustajalle. Ihan pieni episodi osoittaa, että puolin ja toisin noudatettiin sääntöjä. Eräänä iltana purjehti Kustaanmiekkan salmesta laiva vailla tunnuksia. Koko ja tyyppi pystyttiin arvioimaan, mutta kansallisuus ja nimi jäivät epäselviksi. Näitä tietoja piti raporttiin kirjata. Laiva rantautui valvontakomission esikunta-aluksen viereen, joten seuraavana aamuna lamsin ko. alukseen ja kerroin, että siinä vieressä olevan laivan tiedot puuttuvat meiltä. Esikunta-aluksen kansimies meni tyneesti oman aluksensa komentosillalle ja palasi tuokion kuluttua puuttuvat tiedot paperilappuselle kirjoitettuna. Palasin toimipaikalleni, täydensin raporttiani ja toimitin sen ohjeiden mukaan merivoimien esikuntaan ja valvontakomissiolle.

Aluksi siis toimin aliupseerina, mutta äkseeraus ei oikein ole minulle ominaista. Piirustus oli harrastus, josta ajattelin ammattia. Kävin iltaisin Ateneumin piirustuskoulussa ja sain havaita, että piirustustaistosta on hyötyä myös puolustusvoimissa. Pääsin siviilitoimeen ja työskentelin piirtäjänä puolustusvoimien eri yksiköissä (mm. Sotakorkeakoulu, PE:n pioneerien) vuosikymmeniä. Olen tyytyväinen omaan uraputkeen, joka alkoi kirjurina sekä naisvaltaisen yksikön valvojana ja päättyi pääesikunnan kopiolaitoksen esimiehen tehtäviin, joka sekin oli naisennemistöisen yksikön johtamista.

Ensimmäiset työtoverini täällä Suomenlinnassa olivat suurelta osalta Karjalasta tulleita. Yhteinen kohtalo loin pohjaan pitkäaikaisille ystävyysyhteille. Olin mukana perustamassa Vpl. Pyhäjärviseuraa ja vuosia olen saanut toimia sen eri tehtävissä. Muistan, että olin lukenut Vpl. Pyhäjärviseuran perustavasta kokouksesta ja päättänyt osallistua. Tutuun tapaan olin kuitenkin kulkeutunut Suomenlinnan Aliupseerikerholle ja kesken tanssin muistin, minne minun piti kiirehtyä. Juoksin lauttaan ja ehdin kuin ehdinkin paikalle.

...mutta Airtto? Eihän se ole karjalainen nimi? Ei ole, ja vähän on kaduttanut, että aikoinaan pääkaupunkilaistuttuun seurasin veljeni Antin esimerkkiä ja vaihdoin nimeni. Antin nimenvaihtoon liittyi pari pikkutarinaa.

Sisareni Aili Palsa toimi Valkjärven upseerikerhon emäntänä. Kerholla kävi säännöllisesti syömässä eversti – myöhemmin kenraali – Airo. Sikäläisessä osuuskapassa myyjänä toimin Antti-veljeni ihaili Airoa, ja kun oli miettinyt nimenvaihdosta, muokkasi

mielellään sopivaa nimeä. Samaan aikaan vaikutti laulajana Erkki Eirto ja eräänä iltana Antti sai ahaa-elämyksen: Antti Airtto hänestä tulee! Tarvittiin vain isän lupa, joka lupoi halusi, vaikka isä-Juho koittikin kovasti estellä ”tuommone mittää tarkottaman nimen”.

Nyt olisin itse valmis vaihtamaan Naskali-nimen uudelleen, mutta kun on jälkikasvu, joka on luonut oman elämänsä pohjat tällä nimellä. Vaimokin, joka muuten on parhain kannustajani ja tukijani, tuntuu tässä asiassa vastahakoiselta.

Olen asunut täällä Suomenlinnassa kauemmin kuin Noitermaassa ja Haitermaassa yhteensä. Olen elänyt onnekkaina mukavan vaimon kanssa. (Hän on syntynyt Viipurin maalaiskunnan Ihtalasta. Hänellä ei ole omakohtaisia muistoja Karjalasta. Hän lähti evakoon pärekapissa 3 k:n ikäisenä ensin pohjoiseen Saloisin nyk. Raahan kaupunginosa ja sieltä etelään – savolaisten Amerikkaan – Kotkaan.) Tapasimme täällä Helsingissä, avioituimme 1964 ja olemme yhdessä kasvattaneet kolme lasta – on siis kertynyt koppakaupalla viehättäviä muistoja. Eikö siis omien lapsuusmuistojeni ja kuvien lapsuuden leikkipaikkoista pitäisi olla tunnistamattomiksi himmentyneitä?

Tuskin kukaan karjalainen on osannut ajatella, että muistojen vaaliminen on vähän samaa kuin nykyisin muodikas mielikuva-terapia, jolla parannetaan pahaa oloa. Jokainen on silti omalla kohdallaan monesti sulkenut silmänsä ja muistellut lapsuutta/nuoruutta/onnen-aikaa kotona Karjalassa, kun on oikein ahistanut ja puristanut ja tuntunut vieraalta. Muistoja siis kannattaa vaalia ja vähän kiilloitaa – kertoa ja kirjata vaikkapa vnuukoille kasvun alustaksi. Jokainen haluaa tietää, mistä suku on lähtöisin; millaista elämä oli ”kun isä tai isoisi – äijä, niinkuin meillä sanottiin – oli pieni”.

Pojanpojallani on tapana pyytää meillä käydessään kahta asiaa: ”laula pappa ’soitta humu-Pekka’ ja ”kerro pappa, mitä tapahtui, kun minun isäni oli pieni”. Toistuvasti kelpaavat samatkin tarinat, eikä kiinnostus herpaannu kuin hetkeksi – parin laulun ajaksi.

Väkin tulevat mieleen muistot lapsuudesta ja Karjalasta milloin ajankohtaan liittyvinä – näin siellä oli tapana tehdä – ja toisinaan taas kun ajattelee elämänsä kokemuksia. Joskus arvuuttelen leikkisästi, kuinka monta kertaa olisin joutunut muuttamaan Noitermaasta Haitermaahan, jos elämä olisi jatkunut siellä

AULIS AIRTO
SUOMENLINNA

Vpl. Pyhäjärvi -seura uusii sääntönsä

Marraskuinen tuisku oli vuosikokouksemme vieraina kuten usein ennenkin syyskokouksissa, kun Vpl. Pyhäjärvi -seura piti vuosikokoustaan ja pikkujouluihin Karjala-talolla 26. 11. Aikarajoihin jääväksi kokouksemme teki nyt ensimmäistä kertaa käsitellyssä ollut seuramme sääntömuutos. Ennakkoimme sääntöjen läpimenoa jo tämän vuoden alkupuoliskolla ja päätimme tehdä vuosikokoukselle kuuluvat henkilövaihdokset uusien sääntöjen mukaisesti. Kaksi periaatteellista muutosta valintoihin tuli. Johtokunnan, jota jatkossa kutsutaan nyt hallituksesi, ei ole enää varajäseniä ja hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valittiin nyt syyskokouksessa. Aikaisemmin johtokunta on valinnut nämä toimihenkilöt keskuudestaan.

Sääntömuutoksen taustaa

Vpl. Pyhäjärvi -seura, jonka kotipaikka on Helsinki, perustamisesta tulee kulu-neeksi maaliskuussa jo 49 vuotta. Perustamisen aikoi-hin hyväksyttiin sääntöi-hin ei ole tehty sittemmin muutoksia, mutta nyt muu-tosten teko kävi välttämättö-mäksi, kun sekä yhdistyslaki on muuttunut viidessäkym-menessä vuodessa että myös Karjalän Liitto on muuttanut sääntöjään. Liitto uusi viime kevään liittokokouk-sessa kymmenisen vuotta valmistelussa olleet perus-teet, joilla jäsenmaksut Liit-tolle maksetaan Onneksi Karjalän Liitossa valmistui viime vuonna myös Liit-

Vas. Meeri Kuusisto, Eeva-Liisa Miikkola, Kirsti Jääskeläinen ja Inkeri Hiiri tutkimassa seuran vanhoja valokuvia.

ton jäsenjärjestöille tarkoitettut mallisäännöt. Ne on ennakkotarkistettu Yhdystysrekisterissä.

Pyhäjärveläisten onneksi yhdistyseksemme varapuheenjohtaja Paavo J. Paavola on Liiton hallituksen jäsenenä pitkään ollut niin Liiton kuin jäsenyhdistysten mallisääntöjen valmistelussa ratkaisevissa käänteissä mukana ja tiesi neuvoa meitä seuran sääntömuutoksasioissa niin johtokunnan kuin nyt syyskokouksessakin. Ilman Paavo J. Paavolan tukevaa ohjaavaa otetta olisimme rämpimässä eteenpäin meille väistämättä eteen tulleiden sääntö-

tömuutosten ryteiköissä tuskien alkua pidemmällä vieläkin. Seuramme koistille sääntömuutokset tähtäimiseen kevätkokouksessa. Sen jälkeen säännöt lähtevät Karjalan Liiton kautta Yhdistysreisteriin hyväksyttäväksi ja oletettavasti palaavat sieltä kesään mennessä.

Valinnoissa suosittiin entisten jatkamista

Hallituksen ja samalla koko yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa nyt kolmatta vuotta Kaarina Pärssinen. Jatkaamaan suostui myös pitkään tehtävässä toiminut varapuheenjohtaja Jarmo Kuitmanen.

heenjohtaja Paavo J. Paavola. Tusiensien sääntöjen mukaan nämä tehtävät täytetään vuodeksi kerrallaan, ellei on vain valintatavassa, koska nyt näiden vetäjien valinnasta päättää syyskous. Vuosiksi 2006–2007 valittiin hallitukseen Irma Airta, Arja Hiiri, Inkeri Hiiri, Kaisa-Liisa Korhonen, Mee-ri Kuusisto, Eeva-Liisa Miikkola ja Eero Sirkiä, joista Irma Airta uutenne Marketta Mattilan kieltäytydytty. Päätettiin, että johtokunta valitsee avukseen tarvittavat toimikunnat.

Seuran toimintasuunnitelmassa on kevään vuosikokouksen, joka pidetään 25. 3.

2006, jälkeen retki, jota alustavasti kaavailtiin tehtäväksi Heinola Karjalaisten vieraaksi, minne meidän alustavasti on kutsuttu. Syy tähän löytyy Heinolalan pääkaupunkiseudulta muuttaneista pyhäjärveläisistä Huppunen sisarusista Meeri Kuusistosta ja Kirsti Jääskeläisestä, jotka ovat hakeutuneet innolla sikkäläiseen karjalaisten toimintaan. Pitkäaikainen, aikaisempi sihteerimme Meeri Kuusistohan jatkaa edelleen myös uudessa seuramme hallituksessa. Aikaisemmin on epävirallisesti keskusteltu myös retkien tekemisestä yhdessä sakkolalaisten kanssa, joilla on tapana helatorstaisin retkeillä jonnekkin päin Uuttamaata. Toisaalla seuran toimintaan heijastuvat, ainakin johtokuntaa työllistäen, jo tänä vuonna ensi vuonna 11. 3. 2007 vietettävät toiminnan 50-vuotisjuhlat. Niitä valmistelevan erillisen juhlatoimikunnan esitykset hyväksyttiin osana toimintasuunnitelmaa ja kaavailuihin palataan tämännkin lehden palstoilla tuomennepana. Ensi vuoden juhlien ajankohta kannattaa jo nyt laittaa kalenteriin. Juhani Forsberg vetää juhlatoimikuntaa ja on suostunut myös 50-vuotishistoriikin kokoajaksi. Sen painatukset rahoituksen löytäminen on hallituksessa työn alla.

Wittenbergin muistoja

Kiitos maailmaa kiertäneen ja eläkepäivillään vielä Wittenbergiin Saksaan töihin menneen Juhani Forsbergin, saimme kokouksen päät-

teeksi nauttia saksalaisista tunnelmista. Silja-vaimonsa täydentäessä esitystä kommentteillaan Juhani johdatti meidät kuvakortin myötä kirkkohistorian ja pitäisi varmaan todeta, että myös maailmanhistorian kannalta tärkeille paikoille ja oville Wittenbergissä. Ne tulivat Forsbergille elävästi mielessä runsas vuosi sitten päättyneen 2-vuotisen työkomennuksen takia. Juhani Forsbergin väitöskirja oli aikoinaan Luther-tutkimuksen alueita ja se osaltaan lienee syynä tähän kutsuun asiantuntijatehtäviin vielä Suomen kirkon palvelukseen ansaittuina eläkevuosina.

Me värikääseen matkakertomukseen – se ei ollut mitään katekismusta selitystä tahi virallista kirkkohistoriaa – eläytyneet melkein lupasimme, että seuran jäseniä lähtee Forsbergien vettäälle retkelle samoille seuduille Saksaan. Epäoiville kerrottakoon, että on seuran toimintahistorian kullussa ennenkin tehty ulkomaanmatkoja, ainakin Fanskään asti, muisteltiin paikalla olijat! Tilaisuuden päätteksi laulettiin Juhani Forsbergin säestämänä osallistujien toivoimia juululauluja. Pikkujuuluun liittyivät myös seuran emäntien tarjoulit, makoisat piirakat, kakut ja piparit. Niistä ja varsinaisesta kokouksesta jäi oikein mukavat muistot ja hyvä maku suuhun, mistä kaikille mukana olleille lämpimät kiitokset.

Teksti

KAARINA PÄRSSINEN

Kuva

MARKETTA MATTILA

Sisko pääsi kotiseudun multiin

Marja Huovilan kirjoittamasta kirjasta (Käkisalmen eteläisten kylien kirja ISBN 952-464-234-4) kerrotaan myöskin monien pyhäjärveläisten siirtymisestä avioliiton tai työn mukana Käkisalmen maalaistuntau. Monen suvun vaiheista on kirjassa mielenkiintoisia tarinoita.

Kun huomasin kirjassa kerrottavan myöskin Äikiän suvun asiasta lainasin kirjasta pikkuserkulleni Pentti Äikiälle ja käskin hänen merkitä mielenkiintoisia asioita ylös minuakin varten.. Kun muutamana viikoksi kuluttua hain kirjan pois Pentti kertoi kirjassa olevan hänen sisarensa rippikoulukuvauk. Miten sitten Pentin sisar Tekla oli joutunut käkisalmelaisten rippikouluista joukkoon.

Pentti kertoi ainutlaatuisen mutta samalla surullisen tarina sikkonsa elämänsä resta. Tekla Äikiä syntyi 1920. Hän aloitti Pyhäjärven seurakunnassa rippikoulun muiden samanikäisten nuorten kanssa. Vähän aikaa koulua käytyään alkoi kuva kipu vatsassa ja tyytöä lähdettiin viemään Viipurin lääkäriin. Matkalla tulehtunut umpisuoli puhkesi ja niin tyytö joutui pidemmäksi aikaa sai-

raalaan.

Toiset kävivät sillä aikaa rippikoulun ja pääsivät rippileirille. Rovasti Wiika ehdotti Tekalle rippileirille pääsyä normaalin ehtoollispuhynän muiden seurakuntalaisten kanssa. Sitä ennen hän suorittaisi koulustulon rippikoulun asioista. Tämä ei kuitenkaan tyydyttänyt nuorta tyttöä ja niinpä hän hakeutui Käkisalmen pitäjän rippikouluun asuen tuon kolmen viikon ajan sukulaisien luona. Ja niin sitten syyskällä 1937 Tekla pääsi rippileirille Käkisalme.

Muutaman vuoden kuluttua alkoi sota ja Pentin vanhemmat lapsineen muuttivat evakkoon. Jatkosodan alkessa perhe oli majoittunut Punkalaitumelle. Koitti sitten syysku 1941 ja isä Tobias ja Pentti poika lähtivät Pyhäjärvelle. Tekla tunsu itsensä kovan kipeäksi ja meni Lauttakylään lääkäriin. Apua anginaan ei kuitenkaan jostain syystä saatu ja niinpä Tekla päätti matkustaa sisarensa luokse Noormarkkuun. Täällä anginaan johtuvat jälkitaudit olivat niin kovia, että nuori Tekla kuoli.

Isä Topias ja Pentti olivat tällä välin päässeet onnellisesti Pyhäjärvellä. Asumista

aloitettiin joka oli moneen muuhun perheeseen helpompaa, koska talo ja muut rakennukset olivat kunnossa. Paikalla olleet kylän miehet lähtivät yhdessä hevospelillä käkisaalmen Osuuskaupan avattuun myymälään. Junat kuljivat siinä vaiheessa vain Kaarlahden asemalle Käkisaalmen pohjoispuolelle.

Juna- saapussa juna-
miehet alkoivat kyselmään
onko joukossa Pyhäjärve-
miehiä ja nimenomaan Äikiä
nimistä. Isä Tobias meni
erään vaunun viereen, jolloin
paljastui, että vaunussa oli
pyhäjärvelle haudattavaksi
lähetetty vainaja, joka osoit-
tautui juuri Teklaksi. Isälle oli
järkystys suuri sillä mitään
etukäteisvaroitusta vainajas-
ta ja kuolemasta ei oltu silloi-
sissa oloissa voitu antaa.

Pienen ryhmän saattelemana Tekla haudattiin Pyhäjärven kirkkomaahan.

Pentti Äikiä on muutaman kerran käynyt kotiseutumatkalla Karjalassa ja Pyhäjärvenällä. Hautapaikasta ei ole täyttä varmuutta mutta oman pienen hiljaisen hetkensä Pentti on siskonsa muistoksi voinut viettää.

Kuka tietää?

Lähetän tämän kuvan teille julkaistavaksi, jos joku lukijoista tietäisi mitä kuvassa on tapahtunut. Onko se rip-pikuva tai mahd. näytelmäkuva? En voi enää keneltäkään kysyä kuka muistaisi.

Ihmettyttää varsinkin isäni asu, pitkä valkoinen hame ja

kravatti. Eturivissä. Sitten muilla miehillä ovat nämä rusetit käsivarressa tai rinnassa.

Muita en tunnista kuvasta kuin isäni (Heikki Henttonen) ja Matti-setäni Pyhäjärven Yläjärveltä. Tietoja kysellee Liisa Rensujeff Mouhijär-

veltä. Voi vaikka soittaa leh-
teen tai minulle itsellenikin.
Puh. 040-702 8086.

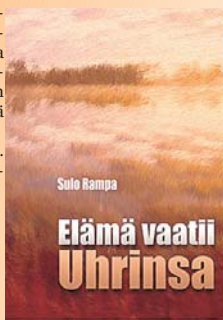
Kiittäen tiedoista
LIISA RENSUJEFF
Pukarantie 161
38460 Mouhijärvi

Elämä vaatii uhrinsa

Sulo Rampan kolmas romaani Elämä vaatii uhrinsa sisältää koskettavia ja elämänmukaisia tarinoita sodanjälkeisen ajan Suomesta ja meistä karjalaisista.

Teoksen hinta 27 euroa. Kirjaa voi tilata myös tekstiltä

puh. 02-5574110 tai
050-3086390.
Osoite:
Kivijärventie 378,
38600 Lavia

"KESÄPÄIVÄ KARJALASSA" -juhla Pitäjäseurojen yhteistapaaminen Käkisalmen linnan pihassa 29.7.

Tapahtuman järjestävät Karjala-lehti ja eri pitäjäseurat yhdessä. Matkahojeimista on varaa valita. Matkaan voi liittää risteilyn Laatokalla ja käynnit Valamossa, Konevitsassa, Pähkinälinnassa sekä piipahtaa Pietarissa.

Voitte myös lähteä pitäjäseurojen matkaan ja keskittyä sukunne entisiin asuinsijoihin tutustumiseen, sekä osallistua Käkisalmen linnan pihalla pidettävälle "Kesäpäivä Karjalassa"-juhliille. Juhlapuheen pitää Karjalan Liiton toiminnanjohtaja TT Hannu Kilpeläinen ja juhlan juontaa Karjala-lehden päätoimittaja Antti O. Arponen

KOTISEUTURETKI PYHÄJÄRVELLE sekä KESÄPÄIVÄ KARJALASSA -juhla 27.-30.7, 4 pv.

REITTI 14
Ryhmänjohtaja Erkki Pärssinen Hinta: 338€/hlö
Bussireitti: Huittinen-Vammala-Tampere-Lahti-Kouvola-Käkisalmi
Majoitus koko matkan ajan Käkisalmissa htl Käkisalmissa (Sanatorio)
Tied. Erkki Pärssinen puh. 0500 755 981, (03) 5135 150

KOTISEUTURETKI PYHÄJÄRVELLE, KESÄPÄIVÄ KARJALASSA - juhla ja LAATOKAN RISTEILY 28.-31.7., 4 pv.

Käkisalmi - Konevitsa - Valamo - Pähkinälinna - Pietari

REITTI 16
Ryhmänjohtaja Seija Lintula
Hinta alk: 428€/hlö/D3-hytti
Bussireitti: Tampere-Hämeenlinna-
Riihimäki-Helsinki-Porvoo-Kotka-Vaalimaa-
Viipuri-Pyhäjärvi - (28.-29.7. yö Pyhäjärvellä
hlt Aquamarin)
Tied. Seija Lintula (03) 3443 032,
040 5266 220

LomaLinja

Aleksanterinkatu 29, 33100 Tampere
puh. (03) 3140 3300, ryhmät (03) 3140 3310
lomalinja@lomalinja.fi, www.lomalinja.fi

Apurahoja opiskelijoille

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön yhteydessä toimii tällä hetkellä viisi erillistä apurahoja jakavaa rahastoa.

Viime vuoden aikana ensimmäiset apurahansa jakanut Perinnerahasto I ja Arvo Kukon rahaston apurahat jaetaan Vpl. Pyhäjärviyhdyntien yhteydessä Huittisissa ja molempien rahastojen hakuaika päättyy toukokuun loppuun 2006 mennessä. Sen sijaan muut kolme rahastoa julistavat apurahat haettavaksi helmikuun loppuun 2006 mennessä. Apurahaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella. Apurahien hakijan tulee omata vähintään toisen esivanhemman osalta pyhäjärveläiset sukujuuret. Tämä tulee käydä ilmi hakemuksesta mainitsemalla kuka sukulainen on ja milloin hän on syntynyt. Myöskin selvitys siitä missä ja mitä opiskelee ja missä vaiheessa opiskelut ovat.

Oheissa esittelemme lyhyesti eri rahastot.

Työne Lehtiköisen rahasto

Tämä rahaston on toiminut jo vuodesta 1983 lähtien ja rahastosta on myönnetty jo 237 kpl apurahoja. Varsin moni nuori on päässyt siten osalliseksi tästä rahastosta. Rahaston pääoma on 15 000 euroa. Tälle vuodelle on varattu 1000 euroa ja yksittäisen apurahan suuruus on yleensä ollut 100-200 euroa.

Helmi Pärssisen rahasto

Rahastosta jaetaan apurahoja nyt kuudetta kertaa. Monitulta syntyisin oleva Helmi Pärssinen määräsi testamentissaan rahaston pääomaksi 100 000 markkaa ja määräyksen mukaisesti apurahat tulee kohdistaa karjalaisuus, maa-metsätalous tai puutarha-alan op-

pilaitoksissa opiskeleville. Tälle vuodelle jaettavia varoja on n. 1000 euroa.

Puualan käsityörahasto

Viidettä kertaa jakaa apurahoja puualan käsityörahasto, jonka pääoman 50 000 markkaa lahjoitti tuntemattomana pysytellyvä henkilö kolme vuotta sitten. Lahjoittajan määräyksen mukaisesti pääoma ja korko jaetaan noin 1000 euron suuruisin vuosittain erilaisissa puualan oppilaitoksissa opiskeleville. Paitsi alan opiskelijat tästä rahastosta voivat apurahaa anoa nuoret alan yrittäjät tai yritystoimintaa aloittelevat.

Kaikkiin edellä mainittuihin rahastoihin tarkoitettujen apurahahakemusten käsittelee Vpl. Pyhäjärvi - Säätiön hallitus maaliskuun kokouksissaan. Apurahat tulee osoittaa helmikuun loppuun mennessä Vpl. Pyhäjärvi - Säätiölle osoitteella Reino Äikiä Nokkamäentie 256, 32700 Huittinen. Faksin numero on (02) 566 218 ja sähköpostin osoite on reino.aikia@esanet.fi tai reino.aikia@dnainternet.net Mahdolliset tiedustelut puh. 040-769 5775

Perinnerahasto I ja Arvo Kukon rahaston apurahojen haku päättyy toukokuun loppuun 2006 mennessä. Pyhäjärveläisyyttä koskevat säännökset ovat samat kuin edellä mainituissa rahastoissa. Näiden rahastoista jaetaan Arvo Kukon rahastosta humanistisia tieteitä ja musiikkia ja Perinnerahasto I:n apurahat äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille. Yhteensä näistä rahastoista jaetaan 2500-3000 euroa. Vapamuotoiset hakemukset toimitetaan Reino Äikiälle ja osoitetiedot mainittu edellä. REINO ÄIKIÄ

TAPAHTUMAKALENTERI

■ Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston kokous pidetään Vammalassa lauantaina 18. 3. kello 12.00. Tähän säätiön vuosikatselmukseen kutsutaan hallintoneuvoston varsinaisten ja varajäsenen lisäksi myöskin hallituksen varsinaiset ja varajäsenet sekä lehden teossa mukana olevat vastuuhenkilöt. Säätiön hallitus kokoontuu käsittelemään vuoden 2005 tilastoja ja suunnittelemaan vuoden 2006 tapahtumia Vammalaan torstaina 16. 2. kello 12.00. Kokouskutsut liitteineen lähetetään pari viikkoa ennen kokouspäiviä. Tiedustelut asiamies Reino Äikiä puh. 040-769 5775.

■ Evakkolapset ry. kokoontuu tiistaina 24. 1. 2006 kello 17.30 Tampereella Vanhan kirjastosalin luentosalissa. Nyt on mukana opettaja Pekka Kuisma Ruovedeltä, joka kertoo karjalan murteesta sanoin ja sävelin. Myö evakkolapset, työ evakon lapset ja -lapsenlapset olette sydämellisesti tervetulleita läheltä ja kaukaa. Pirkanmaan Evakkolasten aluevaastaava Majja-Liisa Jokisalo.

■ Äetsän karjalaiset ry. Vuosikokous pidetään Keikyän Osuuskannalla Äetsässä 1. helmikuuta 2006 alkaen klo 18. Kokouksessa käsitellään sääntöjen vuosikokoukselle määräämät asiat, ja päätetään 1 kerran sääntöjen muuttamisesta. Johtokunta.

■ Äetsän Karjalaiset Ylimääräinen yleinen kokous pidetään Keikyän Osuuskannalla Äetsässä 8. helmikuuta 2006 alk. klo 18.00. Kokouksessa käsitellään 2. kerran sääntöjen muutosasia. Johtokunta.

■ Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi - kerhon helmikuun kokous pidetään torstaina 2. 2. 2006 klo 13 alkaen Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17 Lahdessa. Ennakoidaan laskiaista vahoja tapoja muistellen. Seuraavat kokoontumiset ovat samassa paikassa 9. 3. ja 6. 4. Tervetuloa.

■ Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerho kokoontuu sääntömääräiseen vuosikokoukseen Vanhalla Kirjastotalolla 12.2.2006 kello 13.00. Tervetuloa uudet ja entiset jäsenet päättämään alkavan vuoden asioista ja valitsemaan toimihenkilöt alkaneelle vuodelle. Johtokunta kokoontuu 29.1.2006 kello 14.00 Lielahdenkatu 31 B 12 Innanen/Lähde Tampere 2.1. 2006 Laila Innanen puheenjohtaja

Lehtilaskut tulossa

Suunnitteen samaan aikaan tammikuun lehden kanssa tipahtaa myöskin vuoden 2006 lehtilasku tilaajille. Kuten joulukuun lehdessä jo kerroimme säätiömme hallitus on halunnut pitää lehden tilaushinnan entisenä eli lehti maksaa vuonna 2006 edelleen tasan 20 euroa.

Kaikki 15. 1. mennessä

tulleet osoitteenmuutokset, peruutukset ja myöskin uudet tilaajat on saatu rekisteriin ja postitukseen. Valitettavasti eräissä tapauksissa lehtilasku tulee myöskin kuolleen henkilön nimellä. Meillä ei ole mahdollisuutta automaattisesti rekisteröidä tapahtuneita muutoksia heti rekisteriin.

Osoitteet ja muut tilaus-

rekisteriasiat oikaistaan hetimitä kun saamme niistä taloudenhoitajalle tiedon. Maksassanne laskua muistakaa viitesiiro niin maksu tulee oikein perille. Vuoden 2006 aikana ryhdyimme pohtimaan myöskin suoralaskutushallinnallisuutta mutta tähän laskutukseen se ei vielä ole voimassa.

Kaikki osoitteenmuutokset

set ja tilauksia koskevat ilmoitukset asiamiehelle Reino Äikiälle, joko kirjeitse, sähköpostilla tai puhelimitse. Osoitetiedot ovat itse laskussa ja tämän lehden takasivulla. Jos puhelimeen ei vastata jättäkää vastaajan viesti ja osoiteasiat hoituvat näinkin kuntoon.

Osoite oikein ja Vpl. Pyhäjärvi-kuukausi tulee perille.

Tervetuloa Pyhäjärvi-juhliin Huittisiin 15.-16.7.2006. Toivottavat Huittisten karjalaiset.

vpl. Pyhäjärvi

Lehtemme helmikuun numero
tiedetään 16. 2. 2006.

Tähän lehteen tarkoitettu aineisto on oltava
toimituksessa 6. 2. 2006 mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Vastaava toimittaja
Erkki Pärssinen
Ruotsilankyläntie 239
38300 Kiikka
puh. (03) 513 5150
erkki.parsinen@surfeu.fi

Salme Rintala
Korkeemäenkatu 26 A 26
37100 Nokia
puh. (03) 341 0551
salme.rintala@netti.fi

Toimituksen osoite:
Reino Äikiä
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
reino.aikia@esanet.fi

Sivunvalmistus:
Oy Tyrvään Sanomat
Painopaikka:
Satakunnan Painotuote Oy,
Kokemäki